

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra psychologie

SOCIÁLNÍ PŘIJETÍ HOMOSEXUÁLNÍCH KŘESŤANŮ

SOCIAL ACCEPTANCE OF CHRISTIAN
HOMOSEXUALS

Bakalářská diplomová práce

Autor: **Kristýna Kafuňková**
Vedoucí práce: **PhDr. Olga Pechová, PhD.**

Olomouc
2018

Tímto děkuji všem mým respondentům za ochotu, sdílnost a upřímnost při poskytování interview. Mým rodičům a blízkým za psychickou podporu po dobu psaní této práce a v neposlední řadě PhDr. Olze Pechové, PhD. za její vstřícný a nápomocný přístup při vedení mé práce.

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma: „Sociální přijetí homosexuálních křesťanů“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne 27.3.2018

Podpis

Obsah

ÚVOD	5
TEORETICKÁ ČÁST	6
1 Lidská sexualita	7
1.1 Sexuální orientace.....	8
2 Sexuální identita	10
2.1 Stadia utváření identity podle Cassové.....	10
2.2 Coming out	12
3 Křesťanství	13
3.1 Poukázání na homosexualitu v Bibli	14
3.2 Nynější stanovisko církevních představitelů	17
4 Vnímání homosexuality v historii	19
4.1 Práva homosexuálů na území České republiky	20
5 Sociální přijetí homosexuality a homosexuálně orientovaných	21
5.1 Církve a přijetí homosexuality	22
5.2 Coping	27
6 Pastorace	28
6.1 Courage.....	28
6.2 Logos	29
6.3 Gay linka, Exodus a další.	30
6.4 Reverzní terapie.....	30
VÝZKUMNÁ ČÁST	32
7 Výzkumný problém	33
7.1 Formulace výzkumných otázek.....	33
8 Typ výzkumu a použité metody	34
8.1 Schéma polostrukturovaného rozhovoru.....	34
9 Výzkumný soubor	36
9.1 Etické hledisko a ochrana soukromí	37
10 Metoda analýzy dat	38
10.1 Zakotvená teorie	38
10.2 Metoda zachycení vzorců a vytváření trsů	38
11 Výsledky výzkumu	39
11.1 Křesťanský background.....	39
11.2 Uvědomění si vlastní orientace.....	40

11.3	Podoby akceptace	41
11.4	Sociální přijetí.....	44
11.5	Sociální nepřijetí.....	45
11.6	Usnadnění akceptace	46
11.7	Copingové strategie	47
12	Odpovědi na výzkumné otázky	49
13	Diskuze	51
13.1	Výzkumný soubor.....	51
13.2	Použitá metoda	51
13.3	Získaná data a jejich interpretace	51
13.4	Aplikace výsledků výzkumu a výhledy do budoucna	54
14	Závěry	56
15	Souhrn	57
15.1	Teoretická část.....	57
15.2	Praktická část.....	58
	Literatura	60
	Přílohy	64
	Příloha 1: Český a cizojazyčný abstrakt bakalářské práce	
	Příloha 2: Informovaný souhlas	

ÚVOD

Bakalářská práce nese název „Sociální přijetí homosexuálních křesťanů“. V teoretické části se budu zabývat jak lidskou sexualitou a podrobněji homosexualitou, tak křesťanskými postoji k homosexualitě – odlišné výklady Bible, stanoviska jednotlivých denominací, sociálním přijetím v církvi a také copingovým strategiím, které homosexuálně orientovaní křesťané využívají při sociálním nepřijetí. V závěru teoretické části uvedu některé druhy pastorační práce homosexuálně orientovaných osob.

Samotné téma jsem si vybrala po diskusi s mými přáteli o postoji církve k homosexuálně orientovaným lidem. Zdaleka jsem nebyla schopna zodpovědět všechny jejich otázky a předtím mě vlastně ani nenapadlo uvažovat o problematice homosexuálně orientovaných křesťanů jako o reálném faktu. Při rozhovorech s mými věřícími přáteli jsem se dozvěděla, že velká část z nich zná křesťany, kteří jsou homosexuálně orientováni a že jich není málo. Kladla jsem si tedy otázky, jak oni sami se se svou orientací vyrovnávají, ale ještě více, jak se vyrovnávají s reakcemi okolí při prodělaném coming outu.

Ve výzkumné části jsem se tedy rozhodla zabývat podobami přijetí v jednotlivých sociálních skupinách – rodině, mezi přáteli, v církvi apod. Dále také copingovými strategiemi, pokud takto orientovaný člověk narazí na člověka či skupinu, která jeho orientaci neakceptuje.

TEORETICKÁ ČÁST

1 LIDSKÁ SEXUALITA

Většinou se setkáme s tím, že lidská sexualita je spíše nějak popisována, než definována. Tento popis probíhá většinou pomocí dílčích témat jako je: rozmnožování, gender, rodina, socializace, láska a podobně (Parker & Agleton, 2007).

Podle Parkera & Agletona (2007) má sexualita dvě složky: soukromou a veřejnou. Soukromá je součástí každého jedince. Je naší biologickou součástí a veřejná je součástí naší historie a kultury, kde žijeme. Uvádí také, že veřejná složka je více maskulinní a heterosexuální a individuální složka více feminní a homosexuální. Dle jeho názoru je sexualita v jednadvacátém století individuální složka existence, která je tedy i součástí veřejnosti, což může být příčinou toho, proč tolika lidem připadá neměnná a universální pro všechny lidi společnosti.

Biologická sexualita jako taková nemůže plně definovat lidskou sexualitu jako definuje tu zvířecí. Mohli bychom tedy říci, že ji nějakým způsobem předurčuje, ovšem nemusí se plně projevit v lidské společnosti. Je tedy poddajná a proměnlivá, přizpůsobuje se prostředí, kde jedinec žije (Parker & Agleton, 2007).

Kelly (2007) také poukazuje na fakt, že čím homogennější je daná kultura, tím více lidé budou tíhnout k přijímání většinových sexuálních vzorců a rolí. Typické jsou kultury v menších státech, které mají pevně dané i náboženské hodnoty a tradice. Ve velkých státech je potom větší diverzita jak v generových rolích, sexuální orientaci, tak v sexuálním chování.

Vnímání sexuality jako takové je vždy tedy závislé na kultuře, kde daný jedinec žije. Západní kultura vychází z křesťanské tradice, která je založená na cudnosti a zdrženlivosti. Významným průkopníkem nejen z pohledu psychologie jako takové, ale právě celé západní kultury, byl bezpochyby Freud, který se nebál o sexualitě otevřeně mluvit a poukázat na její velký význam v životě člověka (Parker & Agleton, 2007).

1.1 Sexuální orientace

Podle Kellyho (2007, 358) je sexuální orientace „*set fyzických a emocionálních zájmů a přitažlivých podnětů, které jsou podkresleny sexuálními a romantickými pocity vůči druhým lidem.*“

Tato orientace se buduje postupně a je velice komplexní. Nelze tedy říct takto jednoduše, že by byl člověk striktně heterosexuální, homosexuální nebo bisexuální. Také se může mírně pozměňovat v čase, je tedy více dynamická než statická (Kinsey, 1953). Podle výzkumu Kinseyho (1953) mělo velké množství lidí homosexuální zkušenost.

Kelly (2007) také uvádí, že muži, kteří touží po fyzickém kontaktu s jiným mužem a zrealizují ho, sami sebe častěji označí za gaye, než žena, která zatoužila po styku se ženou a také ho vykonala. Dále je zajímavým faktem, že větší procento lidí identifikující se jako homosexuální, bylo z městských nebo předměstských částí, než těch z venkova.

1.1.1 Homosexualita

Dle Hartla a Hartlové je homosexualita jednoduše „*pohlavní náklonnost k osobám stejného pohlaví.*“ (2010, 186), Brzek & Pondělíčková-Mašlová tuto definici rozvíjejí na „*celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný stav, jenž je charakterizován tím, že nositel tohoto stavu je pohlavně přitahován a vzrušován osobami stejného pohlaví*“ (1992, 19).

Předmětem výzkumů je stále otázka, zda je homosexuální orientace geneticky nebo hormonálně podmíněna. Dle výzkumu Cohena a Manyho (2002), se ženy s kongenitální adrenální hyperplázií, která se projevuje poruchou tvorby pohlavních hormonů v kůře nadledvin, identifikovaly častěji jako homosexuálně nebo bisexuálně orientované, než v běžné populaci. Další zajímavou odlišností u homosexuálně a heterosexuálně orientovaných je délka spánku. Homosexuálně orientovaní lidé mají údajně kratší spánkový cyklus.

Co se týče mozkových funkcí, výzkum Sanderse a Wrighta (1997) ukazuje, že mozkové hemisféry gayů pracují spíše jako hemisféry heterosexuálních žen. Toto jsou ovšem výzkumy, které potvrzují možnost biologického zapříčinění sexuální orientace. Není jich ale určitě dostatek na to, abychom tuto hypotézu potvrdili.

Laická veřejnost má často za to, že homosexuální lidé sami sebe identifikují z pohledu genderu více jako opačné pohlaví. Je tomu tak ve velké části případů, kdy chlapci, když byli malí, působili více zženštile a neměli typické klíčící zájmy, jako je například sport

a podobně (Kelly, 2007). Můžeme se ale ptát, zda potom spíš nepřijali nějakou svoji roli a neidentifikovali sami sebe jako zženštilé kvůli tlaku okolí a normám společnosti.

2 SEXUÁLNÍ IDENTITA

Kelly (2007, 358) definuje sexuální identitu jako „*skryté uvědomění si vlastní sexuální orientace a jejího významu ve společenských, sexuálních a romantických interakcích.*“

Naše sexualita je dána nejen biologicky, ale také z velké části kulturně a prostředím ve kterém žijeme. Již Freud poukazoval na to, že sexuální identita vzniká také observačním učením, výchovou a prostředím ve kterém žijeme (Aggleton & Parker, 2007)

Často pak může nastat ztotožnění se s nálepkami společnosti, jako je například hanlivé označování homosexuálů: *teplouš, buzerant* a podobně. I já jsem se měla možnost setkat s respondenty, kteří sami sebe takto označovali, aniž by tím shazovali sami sebe, ale prostě protože se tato slova používají běžně. Sociální vlivy pak mohou být mnohokrát velice silné a i když sami v sobě cítíme, kdo jsme a ztotožňujeme se s tím, je velice těžké odolávat tlaku a nálepkování společnosti.

Foucault (1999, in Fafejta, 2016) uvádí, že homosexualita jako sexuální identita vznikla až v druhé polovině 20. století. Předpokládalo se, že homosexuální jednání neznamená, že daný jedinec nebude chtít mít žádný styk i s opačným pohlavím, nezaloží rodinu a nebude mít děti. Prostě se na homosexualitu nepohlíželo jako na sexuální orientaci a byla definována pouze jejími činy. Za dob socialismu se také na sexualitu pohlíželo jako na něco, co zajistí lidnatost a další pracovní sílu (Fafejta, 2016).

2.1 Stadia utváření identity podle Cassové

Jedinec si prochází samozřejmě určitými stádii, od objevování prvních pocitů ke stejnému pohlaví, přijímá tyto pocity a novou identitu stále více až po úplné přijetí, integraci k celkovému Self a poté k vnějšímu coming outu (Cassová, 1990).

V prvním stádiu objevování nových pocitů ke stejnému pohlaví bývá takový člověk často zmatený, v důsledku toho se snaží vyhledávat určité informace o této problematice, aby mohl rozhodnout, zda jeho orientace je homosexuální či heterosexuální.

Ve druhém stádiu se často začne srovnávat s ostatními. Se členy rodiny, kamarády a podobně. Pokud nežije v úplně homonormativním prostředí mohou se objevit

tendence potlačit svoji sexuální orientaci a pokusy o přeorientaci sebe sama na heterosexuální.

Při třetím stádiu se ukazují projevy **tolerance k ostatním lidem stejné orientace**, začíná také hledání partnera. Lidé v tomto stadiu uvažují nad sdělením své orientace okruhu svých známých, přátel a rodině, které označujeme jako *coming out*. Člověk s homosexuální orientací pečlivě zvažuje, komu a při jaké příležitosti takto osobní informaci sdělit a od koho může očekávat pochopení.

Ve čtvrtém stádiu jedinec již svoji **identitu** jen netoleruje, ale plně ji **akceptuje**, přičemž může dojít až do **pátého stádia**, kdy je **pyšný** na svoji orientaci, je pro něj **normou** a rovna orientaci heterosexuální. Může také být aktivní v politické sféře a **lobovat za práva** homosexuálů.

V posledním šestém stádiu akceptuje postoje jiných lidí, smiřuje se s faktem, že ne všichni heterosexuálové jsou k homosexuálům vždy tolerantní, ale také, že ne se všemi homosexuálními jedinci si bude rozumět a budou mít stejné názory. **Vztek a tendence prosadit svá práva a hodnoty již nejsou tak živé a sexuální identita je plně integrovaná do celkového Self** (Cassová, 1990).

Co se týče rozdílů mezi muži a ženami, muži sami sebe identifikují jako homosexuální dříve než ženy. Mají dříve sexuální fantazie o mužích a možná také „snáz“ sami sebe identifikují jako gaye, jelikož je v západní kultuře větší důraz na tradiční mužskou genderovou roli, než je tomu u žen. Ty také samy sebe identifikují jako lesby, až když mají delší romantický vztah s jinou ženou, kdežto muži již po sexuální zkušenosti s jiným mužem (Cassová, 1990).

2.1.1 Sexuální identita křesťana

Podle Stotta (2000) je sexuální orientace součástí naší nejnvtřnější identity, jelikož nás Bůh podle knihy Genesis stvořil jako muže a ženu, což není pouhé konstatování faktu, ale je to definice člověka. Podle výsledku studie Mahaffyho (1996) až 75 % homosexuálních žen pociťovalo tenzi mezi jejich vyznáním a sexuální orientací.

Oullette & Rodriguez (2000) mluví o čtyřech **strategiích, jak se vyrovnat se svou homosexuální orientací a křesťanským vyznáním**. První je **odpadnutí od víry**. Druhým je **změna orientace** na heterosexuální pomocí odpovídající terapie nebo alespoň zdržení se sexuálního styku. Třetí je **rozčlenění** – oddělení homosexuální identity a křesťanského

vyznání, jedno nezasahuje do druhého. Poslední je *integrace* homosexuální i křesťanské identity, není zde již žádný konflikt, vzniká nová ucelená identita.

2.2 Coming out

Kelly (2007, 377) definuje coming out jako: “uznání faktu, že jedinec je gay, lesba nebo bisexuál před sebou samým a následně před druhými“. Weiss (2010) považuje coming out za vyvrcholení vnitřního konfliktu, kdy se jedinec srovnává s heteronormativními postoji na jedné straně a s homosexuálními pocity na straně druhé. Poukazuje také na to, že tento proces může ztížit neempatické a nechápavé okolí, zvláště pak rodiče, kteří nejsou schopni odlišnou sexuální orientaci svého potomka akceptovat.

Obecně se ukazuje, že vnější coming out znamená pro většinu lidí něco negativního – zahanbení, slabost nebo ostudu. Před rodiči jedinci spíše provádějí coming out v mladším věku kolem dvaceti let (Bimbi & Grow, 2006).

V období coming outu se vlivem nepřijetí okolí mohou tito lidé potýkat s depresivními epizodami, sebevražednými myšlenkami nebo sklony a také požíváním návykových látek. Proces jako takový má individuální dobu trvání, kterou ovlivňují i blízcí daného člověka. Nejčastěji se projevuje v pubertě a předchází mu tzv. *precoming out*, kdy si jedinec neurčitě uvědomuje svoji odlišnost, neumí však pojmenovat, v čem se skrývá (Weiss et al., 2010).

Coming outem neprochází jen jedinec sám, ale později také jeho rodinní příslušníci, pro které celá situace nemusí být lehká. Často je partner či partnerka rodinného homosexuálního příslušníka představován jako kamarád nebo kamarádka. Může tedy takto docházet k tzv. *zneviditelňování* (Fafejta, 2016, 127), které může nastat i v jiných situacích, než jsou rodinné oslavy, svatby nebo jiné akce, ale také na společném fotografování, na které není přizván a podobně (Fafejta, 2016).

3 KŘESŤANSTVÍ

Křesťanství je jedno z abrahámovských náboženství, které vychází z židovství, ze staré smlouvy s Izraelem, kterou uzavřel Bůh s jejími obyvateli. Historicky je zasazeno do života a duchovního učení Ježíše Krista, který jak křesťanství hlásá, je oním prorokovaným Mesiášem. Sám se za něj prohlašuje a tvrdí, že je jedno s Bohem – Otcem. (Bowker, 1997).

Hlavní knihou křesťanství je Bible, která je rozdělena na Starý a Nový zákon, přičemž, právě v Novém zákoně, konkrétně ve čtyřech Evangelích (Markovo, Lukášovo, Matoušovo a Janovo) je popisován život, ukřižování a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Křesťané na rozdíl od židů věří tedy tomu, že Mesiáš, který je prorokovaný ve Starém zákoně je právě Ježíš Kristus. Svým ukřižováním vykoupil svět z hříchu a přislíbil život věčný v nebesích, pokud v něj lidé uvěří (Pechová, 2011).

Největší křesťanskou denominací je katolická církev, která se vyznačuje speciální autoritou papeže, úctou ke svatým a Panně Marii, existencí očištění a transubstanciací – přeměny hostie v tělo Kristovo. Tímto se liší od protestantských církví, které mají večeři Páně pouze jako připomínku, nevěří tedy, že v podávaném chlebu je opravdu přítomen Ježíš Kristus. Dále také na rozdíl od katolíků mají pouze dvě svátosti a to křest a slavení eucharistie (Catholicism, 18. února 2017). Katolíci mají dále biřmování, svátost manželství, svátost kněžství, pomazání nemocných a svátost smíření, které ale nevycházejí přímočaře z Bible, ale z ustanovení a tradice církve (Pechová, 2011).

Kněží katolické církve také skládají slib celibátu na rozdíl od kazatelů v protestantské církvi (Catholicism, 18. února 2017). Protestanté kladou důraz na svrchovanost Písma ve věcech víry. Protestantické církve zahrnují velké množství denominací, které se nikomu nezodpovídají na rozdíl od různých proudů katolické církve. Některé svou liturgií více připomínají obřady katolické církve, například luteránská nebo anglikánská církev, jiné si z tradice katolické církve zachovaly velmi málo, například baptisté nebo presbyteriáni (Protestantism, 18. února 2017).

Největší z nich je církev evangelická, která klade velký důraz na šíření evangelia, jak už její název napovídá. Dále také na osobní prožitky víry a opravdové obrácení se k Bohu. Jediným zdrojem teologie a praktikování víry je pro ni Písmo (Evangelicalism, 18. února 2017).

3.1 Poukázání na homosexualitu v Bibli

3.1.1 Starý zákon

Genesis 1, 26-31 – Stvoření člověka

Cannon (2009) říká, že to, že se při stvoření mluví výhradně o vztahu muže a ženy neznámá, že takový vztah je pro každého jedinou možnou cestou, jak strávit život. Je to příběh stvoření a je jasné, že jinak, než z muže a ženy nemůže vzniknout další stvoření. Spousta apoštolů a dokonce i Ježíš žili sami a v celibátu, takže můžeme vidět, že tento vztah není psané pravidlo pro každého člověka.

Helminiak (2007) tvrdí, že hlavním poselstvím první kapitoly knihy Genesis a vyhnání Adama a jeho družky Evy z ráje, je náboženské poselství, nikoli sexuální nebo partnerské.

Genesis 19, 1-11 – Zničení Sodomy

Bůh poslal dva anděly, aby varovali Abrahámovy synovce Lota, že zničí město, kde žije, Sodomu, měšťané obklopili dům a zeptali se, kde jsou ti dva muži, které přijali, že je chtějí poznat. Lot odpověděl, aby jim nic neprováděli a na výměnu jim chtěl poskytnout své dvě dcery, „které ještě muže nepoznaly“ (Bible, 2009).

Není jisté, kvůli jakému hříchu bylo toto město vyhlazeno, Stott (2000) ale usuzuje, že muži, kteří přišli přenocovat k Lotovi, byli předvoláni sodomskými muži slovy: „Vyved' je, abychom je poznali“. Toto sloveso se ve Starém zákoně používalo pro akt, avšak v tomto případě by se dalo také vyložit jako: „abychom se s nimi seznámili.“

Pokud tedy sloveso poznat v tomto kontextu opravdu znamená mít soulož, vidíme, že by šlo o styk nedobrovolný, tedy o znásilnění mezi muži a ne o sex mezi muži (Helminiak, 2000). Setkáváme se i s názorem, že znásilnění muže mužem mělo sloužit jako ukázka nadřazenosti a moci a nemělo co dočinění se sexuální orientací (McKinney, 2008).

Leviticus 18, 22 a 20,13

Nebudeš obcovat s mužem jako se ženou. Je to ohavnost.

Kdyby muž spal s mužem jako se ženou, oba se dopustili ohavnosti, musejí zemřít, jejich krev padni na ně (Bible, 2009).

Někteří texty vykládají s ohledem na kontext jen jako zákaz rituálních praktik a homosexuální styk mezi dlouhodobými partnery nepovažují za Bibli zakázaný (Stott, 2000).

Stejně tak ležet s mužem jako se ženou mluví o přirozené nadřizené a podřizené úloze v aktu v době, kdy kniha Leviticus byla napsaná. Právě podle Cannona (2009) tato pasáž vypovídá o této úloze a ne o homosexuálních vztazích. Šlo tedy o záměnu rolí muže za ženy a to pro staré Izraelity byla ohavnost. Věřili, že by takový čin mohl poskvřnit celou zem, a proto hrozila takovým lidem smrt. V hebrejštině je označením pro ženu slovo *neqevah*, což znamená „nositelka otvoru“ – člověk, který má být pronikán, pokud tedy muž pronikl svým údem do muže, zaměnil mužskost a ženskost. Podle Helminiaka (2000) šlo tedy výlučně o anální sex, který byl pokládán za ohavnost. Při penetraci muže mužem docházelo ke křížení druhů, což bylo považováno za nečisté. Bible nezná pojmy jako homosexualita ani transsexualita, řešili se vždy jen činy, ne psychika člověka.

2. Samuelova – 1,26 - David a Jónatán

Tvá láska byla pro mě podivuhodnější nežli láska žen. - Davidova slova po Jónatánově smrti.

Podle Drápala (2013) spíše básnické vyjádření jeho vztahu k Jónatánovi. Ve verši 30 kapitole 20 1.knihy Samuelovy se však hovoří o hanbě a hanbě klína jeho matky, kde se Samuel vysmívá lásce Davida a Jónatána, přičemž tyto výrazy mají sexuální konotaci. Autor také namítá, že silný citový vztah, který nebyl pouze přátelský, byl ve středověku mezi velkými válečníky běžný.

3.1.2 Nový zákon

List Římanům 1,27

...ženy zaměnily přirozený styk za nepřirozený a stejně tak muži zanechali přirozeného styku s ženami, vzplanuli jeden k druhému, muži s muži provádějí hanebnosti a tak sami na sobě dostávají zaslouženou odplatu za svou scestnost (Bible, 2009).

V předchozích verších se píše, že tyto chtíce jim dal do srdcí Bůh a oni zaměnili pravdu za lež a uctívali stvoření více než Stvořitele. Podle Cannona (2009) mluví Pavel o sexuálních orgiích při obřadech sloužení bohu Baalovi, kde přirozené bylo mít sex s opačným pohlavím. Nejde tedy o změnu orientace jako takovou. Naproti tomu Stott (2000) argumentuje tím, že výraz *fysin* = přirozený a *para fysin* = nepřirozený se používal pro věci, které byly buď v souladu se záměrem Stvořitele a nebo v rozporu s Ním.

Pavel hovoří o nečistotě schválně, aby poukázal, že jedinou nečistotou je nečistota srdce. Zaměřuje se na pohanskou modloslužbu, tu klade jako klíčový objekt jeho kritiky a z ní pak vyvěrají ostatní hříchy a nečistoty (Helminiak, 2000).

3.1.3 Odlišný výklad Písma

Dle Cannona (2009) tedy Bible neodkazuje přímo na homosexuální vztahy a nemůžeme podle těchto pasáží určit, zda jsou hříchem či ne. Stejně tak je toho názoru, že manželství mezi lidmi stejného pohlaví může naplnit i prokreační rovinu, pokud ji budeme vykládat jako přivádění dětí k Bohu a ne pouze jako biologickou funkci. Stejně tak nevidí problém v tom, aby homosexuální páry spolu měly pohlavní styk, jelikož funkce sexu v manželství není jen prokreační, nýbrž i sjednocující a je nejintimnější cestou, jak prokázat lásku druhému člověku. Oponuje tím tedy římskokatolické církvi, kdy uvádí, že i ona sezdává neplodné páry nebo páry, kde už žena prošla menopauzou.

Ke konci Cannon (2009) přidává příběh o muži, který chodil pro vodu se dvěma džbány, z nichž jeden byl rozbitý. Ptali se ho, proč s ním pořád chodí pro vodu, když z něj voda vytéká a on odpověděl, že alespoň zalévá cestu, po které chodí a ona pak rozkvétá. Tento příběh používá pro lidi s homosexuální orientací: Bůh stvořil lidi pestré a i když mohou být „rozbití“, stejně plodí ovoce.

Dle mého názoru tento příběh není plně adekvátní, jelikož sám autor říká, že lidé s homosexuální orientací nejsou nějakým způsobem v pořádku a nebo dokonce dříve byli lidé v pořádku a poté se „rozbili“, což nekoresponduje s argumentem, že je Bůh takto na počátku stvořil.

Naopak argumenty Stotta (2000) se opírají o Genesis první a druhou kapitolu, která mluví o stvoření, tedy nepoukazuje na zákazy a příkazy, ale v rámci stvoření muže a ženy poukazuje na jedinou možnou alternativu sexuálního soužití. Dále také o list Efezským 5, 22-33, kde se mluví o vztahu mužů a žen, odloučení od rodičů a následném spojení se „v jedno tělo“, kdy vznikne nová samostatná rodinná jednotka. O žádné jiné alternativě se v Písmu nemluví.

Dále Stott (2000) namítá, že častá argumentace tím, že Ježíš říká, že největší z přikázání je Lásky, není důvodem, proč tvrdit, že je absolutní hodnotou a ruší mravní zákon. Vždyť Ježíš také říká, že kdo ho miluje, bude zachovávat jeho přikázání a apoštol Pavel: láska je naplněním zákona. Stejně tak nevidí důvod hovořit o nespravedlnosti, pokud se jedná o nemožnosti manželského sezdání.

Jak už jsem psala dříve, pro Stotta (2000) je hlavním měřítkem Stvořitelův záměr, ve kterém nevidí homosexuální partnerství jako takové, není to tedy projevem nespravedlnosti a útlaku jako útlak žen, otroků nebo jakýkoli rasový útlak, kde si máme být všichni rovni. Bůh nikdy na roveň heterosexuální a homosexuální partnerství nepostavil. Rovněž pokud někdo

argumentuje tím, že nás Bůh přijímá takové, jací jsme, nemůžeme souhlasit, že Bůh lidi stvořil jako homosexuálně orientované, tudíž pokud by homosexuální orientaci lidí přijímal, přijímal by hřích, což je zcela určitě neslučitelné s Božím zákonem.

3.2 Nynější stanovisko církevních představitelů

3.2.1 Katechismus katolické církve

Články o homosexualitě se v katechismu nachází v šestém článku, které obecně pojednává o šestém přikázání - nesesmilníš. V článku 2335 mluví o spojení muže a ženy, které bylo záměrem Stvořitele a má být i obrazem boží plodnosti. K naprostému spojení a sebedarování dochází mezi mužem a ženou. Sexuální praktiky, které nemohou vést k plození se mívají účelem stvořitelského řádu. To vše mluví obecně o manželské a předmanželské sexualitě (Katechismus katolické církve, 2002).

O homosexualitě jako takové pojednávají tři články, z nichž první říká, že jakékoli homosexuální praktiky jsou brány jako mravně nezřízené a neumožňují ono zmiňované spojení pro účel plození. Katechismus uvádí, že doplnění jeden druhým nepřichází jak tělesně, tak i citově. Druhý mluví o homosexuálních sklonech, které, pokud jsou hluboko zakořeněny, mohou být těžkým údělem každého křesťana. Na jednu stranu nemají vést k uznání homosexuální orientace jako normy na druhou nemohou vést k útlaku a diskriminaci takto orientovaných osob. Lidé by k nim měli přistupovat s láskou a trpělivostí a snažit se jim pomoci. Poslední článek vyzývá homosexuální osoby k čistotě duše i těla. I oni mají směřovat ke křesťanské dokonalosti. Navazující text o manželství udává, že manželství má dva cíle: věrnost i plodnost. Z tohoto vyplývá, že tradice katolické církve nepřijímá registrované partnerství jako rovnocenné manželství a že by s ním souhlasila (Katechismus katolické církve, 2002).

Dále katechismus mluví o tzv. „volné lásce“, která se k ničemu nezavazuje, což nedefinuje lásku jako takovou, která se bezvýhradně a definitivně dává a vede k závazku (Katechismus katolické církve, 2002).

V katolické církvi vyšlo také *Oznámení Apoštolského stolce o pastorači pro homosexuální osoby*, kde se v *Dopisu Kongregace pro věrouku biskupům katolické církve* píše, že se církev může poučit z vědeckých výzkumů, avšak ve světle jí zjevené Pravdy postihuje komplexnější a obsírnější pohled na člověka, který byl stvořen Bohem. Žádného člověka nemůžeme

označovat pouze jeho sexuální identitou, musíme na něj hledět jako na komplexního tvora (Laun, 2003).

3.2.2 Další denominace

Postoje k homosexualitě se v nekatolických církvích liší, jsou více či méně striktní, ale nezaujímají jednotné stanovisko. Veřejné prohlášení například vydala Českobratrská církev evangelická ve svém dokumentu *Problematika homosexuálních vztahů*, kde dochází k závěru, že postoj křesťanství k homosexualitě nemůže být opřený o výroky k čistotě a homosexuálnímu jednání v Bibli, nýbrž o ideu obrazu člověka vzkříšeného a očištěného v Kristu, kam by měl směřovat každý, bez ohledu na svoji sexuální orientaci (Malinová, 2006).

Kvakeři a metodisté byli jedni z prvních, kteří zastávali názor, že homosexuální vztahy by se měli posuzovat stejně jako heterosexuální. Oproti tomu kalvinisté nebo ortodoxní církve, zaujímají velice přísné odmítavé stanovisko. Jednotlivé evangelické církve se od sebe liší. Některé udělují homosexuálním párům požehnání a homosexuální partnerství berou obdobně jako heterosexuální, jiné odmítají homosexuální chování za opory odpovídajících textů v Bibli. Anglikánská církev ve svém dokumentu z roku 1991 homosexuální soužití přijímá (Janošová, 2000).

4 VNÍMÁNÍ HOMOSEXUALITY V HISTORII

Nejznámější příklad homosexuálního vztahu ve starověku, konkrétně v Řecku, byl velmi intimní vztah *erasta* - žáka a *eromena* - učitele, který umožňoval patřičné vzdělání, ale byl utvářen i vzájemnou láskou, včetně té sexuální. V tomto vztahu bylo vždy cílem vychovat a vzdělat chlapce ve všech ohledech. *Eromen* měl vždy aktivní roli a to zejména při pohlavním styku, kdy nikdy nemohl být on penetrován, ale pouze on penetroval svého žáka. I v dalších kulturách nebo například ve věznicích je homosexuální akt výrazem nadřazenosti starších a zkušenějších nad těmi mladšími a jim takto podřízenými a je výrazem maskulinity, nikoli například zženštilosti, jak se často na homosexuální jedince pohlíží dnes (Fafejta, 2016). V prvních staletích našeho letopočtu se římský stát potýkal s úbytkem obyvatelstva, bylo tedy nasnadě nepodporovat stejnopohlavní páry z důvodu nemožnosti plození potomků (Putna, 2012).

V 11. a 12. století se prostředí pro homosexuální menšiny stalo příznivější a to s opětovným oslavováním antické kultury. Dochovalo se nemalé množství literatury od autorů píšících o svých vlastních homosexuálních pocitech. Ve 13. a 14. století se objevuje útlak rasových, náboženských a jiných menšin (Putna, 2012). Na homosexualitu pohlíželo jako na jeden ze *sodomských hříchů* a tyto hříchy byly posuzovány jako ty nejtěžší. Nerozlišovalo se mezi jednáním a orientací: nepřírozená rozkoš jako taková je označována za hřích. Podle Tomáše Akvinského však těžký hřích znamenal *vědomý a dobrovolný souhlas překročení Božího přikázání v důležité věci*, posouzení viny bylo tedy subjektivní. Ve světě se homosexuální aktivita začala trestat, např. v *Hrdelním soudním řádu* hrozilo upálení. První otevřený odpor nastal při křižáckých taženích ve Francii, dále pak před 2. světovou válkou byli homosexuálně orientovaní lidé posíláni do koncentračních táborů. Roku 1973 byla vyškrtána homosexualita z katalogu duševních nemocí *Světovou zdravotnickou organizací*, Dle Launa (2003) spíše pro tehdejší silný nátlak hnutí homosexuálů, než pro konkrétní vědecké zdůvodnění.

Také v Německu došlo k reformě v trestním právu, kde do té doby byla homosexualita trestná ne už pro všechny, ale jen pro děti do 18ti let. Roku 1977 se Anita

Brayenová zasadila o odvolání platnosti práv homosexuálů – od té doby se církev staví proti homosexualitě stále výrazněji. Na druhou stranu se homosexuálové začínají prosazovat o svoje práva, není to již takové tabu a jsou stále více na očích i v médiích (Helminiak, 2000). Tíhnou většinou k levicovým stranám, které jsou více reformní. Od osmdesátých let potom ke všem možným odnožím strany zelených po celé Evropě. V polovině devadesátých let vydávají někteří američtí publicisté své eseje, kde kritizují přehnané volání po právech, osočování společnosti z útlaku a sexisticky zaměřenou sebe prezentaci, která má za úkol stavět se proti tradicím kulturními náboženskými (Putna, 2012). I v církevních kruzích začínají zaznívat názory, že homosexuální orientace není proti božimu stvoření, ale mohlo by to být i záměrem Stvořitele. Od roku 1995 je homosexualita již zcela beztrestná (Helminiak, 2000).

4.1 Práva homosexuálů na území České republiky

Ve středověku ve většině evropských zemí bylo homosexuální chování trestáno. Podle církevního práva mělo být vždy potrestáno smrtí. Mírnější tresty, z kterých se jedinec mohl vykoupit svým pokáním, byly ale běžnější. Od 11. století bylo homosexuální chování opravdu těžkým hříchem nazývaným *sodomie* a bylo bez výjimky trestáno smrtí. Šlo také o projev čarodějnictví. Jako homosexuální chování bylo ve spisech výlučně popsán pouze anální styk, o jiných formách pojednáno nebylo (Dušek, Holubec, Lelek, Poláček & Přichystal, 1947).

Až zákoníku *Constitutio criminalis Josephina* Josefa II. z roku 1787 nebylo homosexuální jednání trestáno smrtí. Trestem bylo buď bičování nebo vězení, popřípadě nucené práce. Rakousko bylo první zemí Evropy, které zmírnilo trest pro homosexuální jednání. Od 19. století bylo považováno za homosexuální chování i vzájemná masturbace. (Graupner & Procházka, nedat.).

Počátkem 20. století se na homosexualitu začalo pohlížet jako na nemoc a byl za její projevy udělován menší trest a doporučena léčba. Takto to zůstalo až do počátku první světové války, kdy nacistické zákony přikazovaly homosexuálně orientované lidi posílat do koncentračních táborů a poté usmrtit. Po vydání dekretů prezidenta Beneše roku 1945 bylo v novém *Trestném zákoně* homosexuální jednání stále trestným činem proti lidské důstojnosti, trest bylo vězení po dobu až jednoho roku. Od roku 1961 již homosexuální chování mezi dospělými osobami nebylo trestným činem, pouze u osob mladších 18ti let a roku 1990 byla homosexualita zrovnoprávněna s heterosexualitou, věková hranice pro pohlavní styk jak homosexuální, tak heterosexuální, je 15 let (Dušek et al., 1947).

5 SOCIÁLNÍ PŘIJETÍ HOMOSEXUALITY A HOMOSEXUÁLNĚ ORIENTO VANÝCH

Fafejta (2016) uvádí, že za diskriminací a negativním pohledem na sexuální menšiny může být i fakt, že lidé si neumějí představit pohlavní akt například mezi lesbickými ženami nebo sadomasochistickým párem, jelikož nemají dostatek scénářů, které by si pod tím mohli představit. V těchto scénářích mají oba zúčastnění svoje role a identity, které musí být jasně pojmenované. Společnost musí takovýto konstrukt identit vytvořit, jelikož není pevně daný tak, jako u přirozeného vnímání muže a ženy v pohlavním styku. I proto se lišil a jistě mnohdy ještě liší pohled na lesbické ženy a homosexuální muže, jelikož muži vlastní penetrující úd a lidé si dovedou představit, že spolu mají pohlavní akt snáze a přímočařeji než u žen. Také ženy jsou považovány za více opečovávající a vztahující se k druhému člověku, takže na vztah ženy se ženou je pohlíženo jako na přirozenější, i když je do nějaké míry velice intimní.

Například dle studie Piumattiho (2017) mají Italové silně zakořeněné genderové stereotypy, které se podepisují na negativním postoji vůči homosexuálně orientovaným. Taktéž starší generace má větší tendenci hledět na homosexuálně orientované negativně. Ukazují se tedy silné korelace mezi genderovými stereotypy a stereotypy ohledně homosexuálně orientovaných a anti - homosexuálními postoji.

Také zde významnou roli hrál fakt, že sexualita byla dlouhou dobu považována primárně za nástroj k reprodukci a až v průběhu dvacátého století se začalo mluvit o sexuálním aktu jako o prostředku k naplnění sexuální touhy a vyjádření vzájemné lásky. Musíme si uvědomit, že to, že prohlásíme něco za normu v sexuální oblasti, je také vnímáno jako normou morální (Fafejta, 2016).

Do 60. let 20. století měla homosexualita jiný rozměr, než dnes. Šlo pouze o označení menšinové společnosti, které nemělo žádný politický podtext. Nikdo tehdy výrazně neusiloval o jejich práva a i oni sami sebe brali jako menšinu, která je podřízená heterosexuální většině. Výrazným tématem, které zapříčinilo větší agendu práv homosexuálů, ale také negativní pohled na ně, bylo objevení viru HIV, kdy největší počet nakažených bylo

právě mezi homosexuálními muži. Tímto vznikla ale snaha od LGBT lidí dokázat většinové populaci, že jejich vztahy nejsou jenom o pohlavním aktu, ale mohou být rovnocenné jako heterosexuální. Začali přizpůsobovat jejich scénáře heterosexuálním a objevily se dlouhodobější vztahy a méně těch, co partnery často střídali a chovali se až promiskuitně. Tato promiskuita ale také často vycházela z toho, že lidé museli svoji orientaci tajit a bylo snazší utajit jednorázové vztahy než vztah dlouhodobý (Fafejta, 2016).

Co se týče přijímání většinovou společností je vidět jistě velký posun a většina lidí se k homosexuálům staví tolerantně. Velké procento z nich ale toleruje jejich orientaci, projevy jejich lásky jako například objetí nebo polibek mají za soukromý projev jejich vztahu a nepřejí si, aby byly vidány na veřejnosti (Fafejta, 2016).

5.1 Církev a přijetí homosexuality

Pro příklad uvádím tři výzkumy na téma církve a přijetí homosexuální orientace. První z nich pojednává o rozdílech v denominacích, ve vzdělání členů, ve věkové skupině, mezi pohlavími a lidmi žijících v městských a venkovských částech. Druhý je zaměřený na jednu z konkrétních církví, která sama sebe označuje jako *gay positive* a na její úlohu v integraci homosexuální a křesťanské identity. Třetí výzkum realizovaný v České republice, provedla Pavlína Janošová, kde porovnává postoje k tématům jako registrované partnerství, adopce dětí homosexuálními páry nebo příčiny vzniku homosexuality a další u církve římskokatolické, Církve adventistů sedmého dne a Církve československé evangelické.

5.1.1 Akceptace homosexuálů napříč americkými kongregacemi

Lidé v USA z protestantských a katolických církví bývají tolerantnější než členové evangelických církví (Ammerman, 2005; Button et al., 1997; Gay and Ellison, 1993; Van Geest, 2007b, in Whitehead, 2013). U katolíků je to zvláště překvapivé zjištění, podle Buttona et al.(1997, in Whitehead, 2013) je to proto, že mají snahu integrovat dílčí skupiny a tvořit svoji církev jako jeden velký celek. Samozřejmě potom záleží na jednotlivcích jako takových. Ti, co se kloní víc ke konzervativnímu nebo tradičnímu proudu, budou mít větší problém s přijetím takto orientovaných lidí (Burdette et al., 2005; Froese et al., 2008; Whitehead, 2010, in Whitehead, 2013). Tito lidé mají také tendenci vykládat Písmo více doslovně. Na základě toho vyvstaly ve výzkumu tři hypotézy:

1. protestanti a katolíci častěji dovolí plnou integraci homosexuálních křesťanů do církve než evangelikální nebo černošské protestantské církve
2. teologicky liberálnější kongregace častěji dovolí integraci homosexuálních křesťanů než teologicky konzervativnější kongregace
3. politicky liberálnější kongregace častěji dovolí integraci homosexuálních křesťanů než teologicky konzervativnější kongregace

Dále se předpokládalo, že na snadnější integraci, bude mít vliv vysokoškolské vzdělání jak duchovenstva, tak členů kongregací, větší zastoupení žen, mladých lidí nebo lidí žijících v městských částech a na jihu USA.

Ukazuje se, že církve, které se více věnují vzdělávání svých členů, vykládají písmo více kriticky a tím jsou i přístupnější pro homosexuálně orientované. Také vyšší procento žen v kongregaci svědčí pro snadnější přijetí.

Výzkum byl realizován na více než 1500 kongregacích. Výzkumnou metodou byl 45 minutový rozhovor s klíčovým informátorem z každé kongregace. Po analýze výsledků z těchto dat se ukazuje, že všechny hypotézy se potvrdily, až na předpoklad liberálnějšího postoje mladých lidí k problematice. Mladí lidé, konkrétně pod 35 let, vypovídali, že by nedovolili integraci do kongregace lesbickým nebo gay párům. Jako možné vysvětlení se nabízí větší procento mladých lidí v evangelikálních a černošských protestantských církvích, které nejsou homosexuálním jedincům příliš otevřeny. Autor v diskusi uvádí, že překvapivý otevřený postoj katolické církve by se dal vysvětlit její interpretací písma a rozlišováním mezi homosexuální orientací a chováním (Whitehead, 2013).

5.1.2 Integrita lidí homosexuální orientace a křesťanského vyznání

O integraci homosexuální orientace a křesťanského vyznání se snaží některé organizace jako například *Dignity*. Snaží se pracovat s církvemi, které se označují jako *gay-positive church*, které se snaží o naplnění speciálních potřeb homosexuálních křesťanů. V tomto jsou o krok dál oproti *gay-friendly church*, které sice přijímají homosexuálně orientované křesťany, ale nezajišťují jim speciální pomoc (Oullette & Rodriguez, 2000).

Skupina, která byla podrobena výzkumu nese název *The Metropolitan Community Church of New York (MCC/NY)*, která je součástí církví, které se označují jako *gay – positive*. Tato dílčí skupina je součástí větší organizace *Universal Fellowship of Metropolitan Community Churches*, která je nejrychleji se rozrůstající církevní organizací na světě. Zahrnuje asi 300 církví. *MCC/NY* pojímá asi 200 aktivních členů, neaktivních asi 1500.

Církevní představitelka této církve zde slouží již přes deset let a sama je homosexuálně orientovaná. Církev zahrnuje také bisexuálně orientované jedince nebo transsexuály. Co se týče etnického rozložení, 60 % jsou běloši, 15 % černoši, 15% hispánci a 10 % asiáté. Pravidelným programem je nedělní bohoslužba nebo biblické hodiny, obsahuje také dílčí skupiny jako například podpůrnou skupinu pro HIV pozitivní jedince, nedělní školu a podobně.

Výzkumníci si vytyčili tři cíle:

1. Popsat liturgii MCC/NY církve, která umožňuje bezpečně rozeznat, že je věrohodnou i náboženskou institucí, která je současně homosexuální i křesťanská
2. Charakterizovat, jak pomáhá kázání představitelky církve v pozitivním rozvoji a přemýšlení o sobě jako o homosexuálním křesťanovi
3. Zdokumentovat potíže, které má komunita s jinými morálními skupinami

Studie má poukazovat pouze na integritu těchto dvou identit v této konkrétní církvi, která se označuje jako *gay – positive*. Nejdříve mapuje složení členů, ať už jejich věk, pohlaví, historický vývoj jejich vyznání i orientace nebo podle samotné aktivity v církvi. Dále samotnou integraci, zaměřuje se na to, za jakých okolností a co přesně zapříčinilo pocit integrace jejich křesťanské a homosexuální identity.

Nejdůležitější byla tedy otázka integrace obou identit, kdy 72 % nastínilo, že došlo k plné integraci, což po vyhodnocení s kvantitativními daty vysoce korelovalo se službou v církvi a zapojení se do různých aktivit. Dále s otevřeností nebo vyšším věkem. Nedá se určit vztah mezi denominací a integrovaností nebo také mezi vnitřními konflikty a integrovaností. Co se týče pohlaví, ženy měly větší tendenci se zapojovat do církevních aktivit a muži prožívali v minulosti více vnitřních konfliktů, více žen také pociťovalo toto sjednocení.

Co se týče integrity samotné, přehledná tabulka v tomto výzkumu ukazuje že přes 80 % členů dává za příčinu integrovanost právě MCC/NY, dále osobnímu vzdělávání a četbě nebo udávají spirituální důvody (Boží pomoc apod.). Vše je obohaceno o konkrétní výpovědi lidí, kdy jedna z žen uvádí, že jí právě pomohlo být součástí tohoto společenství a vidět, že s těmito problémy se potýkají i jiní. Církev tedy funguje částečně i jako podpůrná skupina (Oullette & Rodriguez, 2000).

5.1.3 Rozdíly postojů k homosexualitě ve vybraných církvích v České republice

Rozdíly mezi římskokatolickou církví a Církví adventistů sedmého dne

Obě církve mají jednotné a v čase neměnné stanovisko, založené víceméně na doslovném výkladu Bible. Ukazuje se, že adventisté mají svůj názor více podmíněný studiem Bible, na které v římskokatolické církvi není kladený až takový důraz. Dále jsou také více nakloněni heterosexuální adaptaci těchto lidí, než římskokatolíci, o něco více potom pohlavní zdrženlivosti. I u římskokatolíků je pro tuto variantu ale téměř 50 % dotázaných. Okolo poloviny respondentů také uvedlo, že je vlastně ani nenapadlo, že by se mezi jejich známými mohl vyskytovat člověk s odlišnou orientací. Co se týče výchovy dětí stejnopohlavními páry, příslušníci obou církví zastávali striktní názor a jen minimum z nich by volilo výchovu homosexuálními páry i v případě, že není možnost umístit dítě do heterosexuální rodiny. Co se týče informovanosti, zhruba polovina z obou církví někdy četla knihu nebo jinou publikaci o této problematice (Janošová, 2000).

Rozdíly mezi římskokatolickou církví a Církví českobratrskou evangelickou

Jelikož evangelická církev nezaujímá jednotné stanovisko k této problematice, respondenti při otázce, zda znají stanovisko své církve volili odpovědi *trochu* nebo *ne*. U členů evangelické církve se znovu projevil větší vliv Písma na jejich názor než u římskokatolíků. Výrazně rozdílný postoj zaujímají obě církve k registrovanému partnerství, kdy evangelíci jsou ve větší míře pro jeho legalizaci a tato otázka jim připadá důležitější. Jejich liberálnější postoj se projevuje také ve formě soužití homosexuálně orientovaných lidí. Většina je pro stejnopohlavní soužití, na rozdíl od římskokatolíků, kteří volí pohlavní zdrženlivost. Při výchově dítěte se prokázal statisticky významný rozdíl v odpovědích, které odkazovali na *kohokoli, kdo by se o dítě byl schopný dobře postarat* (Janošová, 2000, 146), kterou častěji volili příslušníci evangelické církve. Vidíme zde individuálnější přístup u členů této církve, který se projevuje i u předešlé otázky o formě soužití, kdy častěji uváděli odpověď: *jak oni sami chtějí* (Janošová, 2000, 144). Pouze deset procent respondentů z evangelické církve někdy četlo knihu nebo jinou publikaci o homosexualitě (Janošová, 2000).

Rozdíly mezi Církví českobratrskou evangelickou a Církví adventistů sedmého dne

Stejně jako u římskokatolické a českobratrské evangelické církve se zde ukazuje rozdíl v informovanosti o postoji církve k homosexuální problematice, kdy adventisté znají jednotný postoj své církve a evangelická církev se postoji různí, tudíž její členové nejsou tak dobře informováni. Je vidět, že adventisté jsou i ve srovnání s evangelickou církví jednotní a striktní ve svém postoji, který je také odvozen od studia Bible. Postoj k registrovanému partnerství má liberálnější evangelická církev. Tyto dvě církve se také nejvíce liší formou soužití homosexuálních osob. Přes 62 % evangelíků je pro homosexuálního soužití oproti ani ne 11 % adventistů. Co se týče pohlavní zdrženlivosti a heterosexuální adaptace, rozdíl je na 5 % hladině významnosti. Přes padesát procent adventistů by volila tuto formu oproti 25 % evangelíků. Stejně tak heterosexuální adaptaci by volilo výrazně více adventistů, než evangelíků. Adventisté dle výsledků uvažují o problematice homosexuality více na teoretické rovině a to zejména té Biblické. Polovina adventistů uvedla, že neuvažovali, že by mezi jejich známými mohli být homosexuálové, oproti třetině evangelíků (Janošová, 2000).

5.1.4 Církev a registrované partnerství

Putna (2012) naráží na fakt, že integrovat do církve homosexuální osobu jako jedince se zdá být ještě víceméně možné, co se týče homosexuálních svazků objevíme, hlavně v katolické církvi, mnoho otázek. Kladeny jsou dvě otázky: zda tyto svazky posvětit a zda mají mít stejný status jako manželství. Kupříkladu při středověkém obřadu *adelfopoiésis*, probíhalo žehnání knězem stejnopohlavním dvojicím, při odvolání se na jiné světecké dvojice. Dle Boswella (1995, in Putna, 2012) se jednalo vždy o citové sjednocení osob stejného pohlaví, jeho kritici však namítají, že zde není explicitně vyjádřeno, zda šlo i o vztah sexuální. Jiní autoři tedy namítají, že jde o posvěcení spíš „duchovní lásky“, která má základ v přátelství, ne v erotickém či sexuálním vztahu. Tuto myšlenku posléze přebrala nejedna gay komunita: tedy že přátelství mezi muži nebo ženami je základ stejnopohlavních vztahů.

Jordan (2005, in Putna, 2012) poukazuje na to, že homosexuální páry jistě nejsou na první pohled čistě přátelské, přátelství a partnerství nelze zaměňovat. Vidí také jako problematické jak homosexuálové pojmají jejich vztahy v praxi, tedy že jsou málokdy monogamní a právě status přátelství často sklouzne k vztahům erotickým i napříč gay komunitami. Také konstatuje, že církve, které žehnají stejnopohlavním svazkům nemají žádný teologický ani čistě teoretický základ pro to, proč tak činí.

5.2 Coping

Coping je „*proaktivní a vědomý způsob zvládnání stresu*“ (Paulík, 2017, 118). Vyznačuje se vynaložením zvýšeného úsilí pro zvládnutí zátěže. Lazarus (1994) vymezil dva typy copingu: 1. *zaměřený na problém (problem – focused coping)*, kdy se jedinec snaží o změnu okolností nebo svého chování, které vedou k odstranění nebo zmírnění zátěže a 2. *zaměřený na emoce (emotion – focused coping)*, který se zaměřuje na odstranění nepříjemných pocitů a emocí, které vedou z těžké nebo stresové situace. Jedinec tyto strategie většinou volí, pokud nemůže danou situaci nijak ovlivnit a podniknout žádné kroky k jejímu vyřešení (Paulík, 2017).

Copingových strategií byla vymezena celá řada. Zde uvádím některá rozdělení jednotlivých autorů.

Černý (1999, in Kvintová, Sigmund & Šafář, 2014) člení copingové **strategie zaměřené na problém** na :

- a) přímou akci – konkrétní kroky k vyřešení problému nebo také útěk
- b) vyhledávání informací
- c) vyhledávání sociální opory,

a **strategie zaměřené na emoci** na:

- a) rezignovanou akceptaci – situace je brána taková jaká je
- b) emoční vybití
- c) intrapsychické procesy

Janke a Erdmannová (2003, in Kvintová et al., 2014) dělí copingové strategie na **pozitivní: podhodnocení** – snížení významnosti stresoru, **odmítání viny** (neoprávněné), **odklon** k příjemné činnosti, **náhradní uspokojení**, **kontrola situace**, **kontrola svých reakcí** a **pozitivní sebeinstrukce** – snaha motivovat sám sebe ke zvládnutí situace. Do **negativních** copingových strategií řadí: **únikové tendence** – ať již pomyslné nebo reálné, **perseverace** – nutkavé myšlenky na zátěžovou situaci, jedinec se od ní nedokáže odpoutat, **rezignace** – pocity beznaděje a bezmoci a sebeobviňování.

Některé copingové strategie jsou stabilnější jako například snaha o optimistický přístup ke každé situaci a jiné jsou více proměnlivé, například vyhledání pomoci u jiné osoby, kdy se musíme spoléhat na druhé a ne na naše schopnosti (Lazarus, 1993).

6 PASTORACE

Pastorací v užším slova smyslu se rozumí „úsilí církve zaměřené především k duchovní dimenzi člověka“, v tom širším pak „soubor činností, jejichž cílem je podpora kvality života člověka ve všech jeho dimenzích (biologické, psychologické, sociální a spirituální)“ (Martinek, Doležel, Kaplánek, Křišťan, & Opatrný, 2010, 21). Tato podpora je zakotvena v křesťanském pojetí života - má svoji motivaci či východiska v evangeliu (Martinek, Doležel, Kaplánek, Křišťan, & Opatrný, 2010).

6.1 Courage

Podpůrná skupina Courage vznikla v New Yorku kolem roku 1980, dále se rozšířila do 70 diecézí v USA. Jejím hlavním cílem je morálně čistý život, ne změna orientace jako taková (Harvey, 2007).

6.1.1 Program

Celý program je popsán Harveyem v knize *Same sex attraction: Catholic Teaching and Pastoral Practice*, který je zakladatelem Courage a pastoraci homosexuálních osob se věnuje již přes padesát let. Program začíná a končí modlitbou, kněz má krátké kázání. Výjimečně je pozván host, který má promluvu, celebruje se mše nebo jeden ze členů sdílí své svědectví. Program je adaptovanou verzí anonymních alkoholiků:

5 kroků k cudnosti:

1. **Souhlas členů s učením římskokatolické církve o homosexualitě:** akty jsou špatné a nemorální, sklony nejsou objektivně v pořádku
2. **Rozvoj duchovního života:** společenství, meditace, modlitba, služba, mše, svatá zpověď

3. Vzájemná pomoc ve společenství Courage

Často se objeví u členů stejné vzorce: zneužívání rodičem opačného pohlaví, neschopnost identifikovat se s rodičem opačného pohlaví, pocity méněcennosti k vrstevníkům stejného pohlaví, osamělost v dospívání, problémy s pohlavní identitou.

4. Čisté přátelství

Jedná se o utváření morálně čistých přátelství, bez sexuálního podtextu. Jen jednou vedlo k homosexuálnímu svedení, členové bývají vedeni duchovní motivací, jak se již zavazují souhlasem se stanoviskem katolické církve.

5. Správným životem být příkladem homosexuálním lidem, kteří jsou křesťanského vyznání

Členové Courage žijí v anonymitě a dodržují mlčenlivost. Mohou také dostat na vyžádání kontakt na psychologa, který souhlasí se stanoviskem katolické církve o homosexualitě. Spolupracují i s protestantskými a židovskými skupinami, ty ale kladou větší důraz přímo na terapii a změnu orientace, což není hlavním cílem Courage (Laun, 2003)

6.2 Logos

Nejstarší LGBT organizací v České republice je občanské sdružení Logos, které založila řádová sestra Dagmar Křížková roku 1992. Je skupinou homosexuálně orientovaných lidí křesťanského vyznání. Nezodpovídají se žádné větší církevní organizaci, ani nemají pevně danou ideologii, až na to, že svoji orientaci přijímají a nesnaží se o reverzní léčbu. Jeho členové žijí jak v partnerském svazku, tak v celibátu. Někteří z nich stále hledají odpovědi na to, co přesně znamená žít v čistotě a podle Božích přikázání. Podporují registrované partnerství i adopci dětí homosexuálními páry, pokud je to v zájmu dítěte (Logos, nedat.).

Vzniklo z touhy po sdílení se v křesťanském společenství se svými radostmi a starostmi, jeho členové se od svých domovských církví nijak nedistancují, pokud nějakou mají. Samotné sdružení ale není náboženskou organizací. Pravidelně se setkávají v Brně, Ostravě a Praze. Jako spousta jiných společenství se setkávají k rozjímání nad Písmem svatým, společnému sdílení a modlitbě, kdy častokrát je hostem některý z katolických kněží nebo pastorů z jiných církví (Logos, nedat.).

6.3 Gay linka, Exodus a další

V České republice také existuje tzv. Gay linka, která je pod záštitou SOS centra Střediska křesťanské pomoci diakonie ČCE, která pomáhá homosexuálně orientovaným s autentickým prožíváním své orientace a s jejich socializací (Malinová, 2006).

Exodus je mezinárodní hnutí, které nabízí homosexuálně orientovaným křesťanům společenství komunity, které zajišťuje duchovní rozhovory, modlitbu a přátelské prostředí. Komunita má nahrazovat potřebu intimity a společenství, které vychází z párového soužití. Oproti tomu existují hnutí, která kladou homosexuální partnerství na roveň heterosexuálním a to: Open Church group, Gay Christian Movement, The Roman Catholic Group Quest atd. (Janošová, 2000).

6.4 Reverzní terapie

Výše zmíněné druhy pastorační péče se nijak nesnaží o reverzní terapii (tj. o změnu homosexuální orientace na heterosexuální). Několik křesťanských psychologů a psychoterapeutů se těmito terapiemi zabývají. Níže uvádím některé z jejich výsledků výzkumu.

Mevesová (2003) poukazuje na častou negativní valenci vůči rodiči opačného pohlaví, pokud byla zahájena terapie včas, sexuální vývoj dále pokračoval k heterosexuální orientaci.

Výzkum skupin na Novém Zélandu uvádí, že 78,6 % homosexuálních osob trpí dvěma nebo více duševními poruchami oproti heterosexuálům, u kterých je to pouze 38,2 % (O'Leary, 2003).

Van den Aardweg (2003) uvádí, že většina jeho pacientů po neurologickém testu vykazují znaky neuroticismu, dále deprese, psychosomatické poruchy nebo úzkosti. Dále mluví o nedostatečném ocenění ze strany otce, chlapce jako muže nebo otec jako slabý nebo žádný vzor mužnosti pro dítě. U matek je to nadměrná bázlivost, panovačnost nebo starostlivost o chlapce. U žen to může být nadměrná vazba na otce z důvodu emocionálního odstupu matky nebo pokud je při soužití s více bratry brána jako jedna z nich.

Podle názoru APY chybí jasné důkazy o efektivitě reverzních terapií. Tyto terapie mohou mít také nežádoucí účinky jako je deprese, úzkost a podobně. Také chce zamezit diskriminaci,

neetickému přístupu k pacientovi a obecně předsudkům. Z hlediska společnosti bere reverzní terapie spíše jako politický a ideologický nástroj, který opomíná výsledky výzkumů a nestojí na straně klienta. Léčba je založena na vývojových teoriích, které nemají jasnou vědeckou hodnotu. Každý terapeut by měl mít na prvním místě etické pravidlo nepoškodit pacienta (Malinová, 2006).

VÝZKUMNÁ ČÁST

7 VÝZKUMNÝ PROBLÉM

Tematika homosexuálně orientovaných křesťanů je obecně velice neprozkoumaná, obzvláště potom v České republice. Výzkumy, publikace a bakalářské či diplomové práce se většinou zabývají identitou těchto lidí, jejich prožíváním víry a odlišné sexuální orientace. V interview se ptám i na tato témata, tedy jak k víře přišli, jakým způsobem ji praktikují a jak prožívali zjištění, že jsou homosexuálové. Práce je ovšem zaměřena na přijetí těchto lidí různými sociálními skupinami: rodinou, jejich okruhem přátel či církví a křesťanským společenstvím. Zajímaly mě konkrétní reakce členů těchto skupin a jejich odlišnosti, kde respondenty bez problémů přijali, kde se vyskytly jakékoli problémy s přijetím jejich orientace a jak se s nimi vyrovnávali

Vytyčila jsem si tedy **dva cíle**:

1. Porovnat způsoby přijetí v jednotlivých sociálních skupinách.
2. Popsat strategie vyrovnávání se se sociálním nepřijetím.

První, jelikož jsem předpokládala, že v jednotlivých skupinách se budou reakce na coming out a následné vyrovnávání se s touto informací lišit. Druhý, jelikož mě zajímalo, co pomáhá lidem takto orientovaným pokud se setkají se sociálním nepřijetím.

7.1 Formulace výzkumných otázek

1. Jaké podoby měla akceptace v různých sociálních skupinách: rodina, přátelé, křesťanské společenství, církev aj.?
2. Ve kterých z těchto kruhů je jejich odlišná orientace akceptována a ve kterých se objevují největší problémy s akceptací?
3. Co pomáhá k akceptaci popř. urychlení akceptace ?
4. Jaké jsou strategie pro vyrovnání se se sociálním nepřijetím?

8 TYP VÝZKUMU A POUŽITÉ METODY

Pro realizaci výzkumu jsem zvolila kvalitativní přístup, jelikož dokáže lépe a detailněji popsat úzkou problematiku sociálního přijetí homosexuálně orientovaných osob. Tento přístup jsem také zvolila kvůli velice specifickému výzkumnému souboru, který nečítá mnoho respondentů.

Pro výzkum jsem použila metodu polostrukturovaného rozhovoru, který mi umožnil přehledně si seřadit tematické okruhy, na které se budu ptát a také mi dal prostor pro možné doplňující otázky. Čtyři rozhovory se uskutečnily osobně, jeden přes program *Skype* a poslední přes telefon. Oba tyto telefonní rozhovory proběhly kvůli velké vzdálenosti a špatné dostupnosti míst bydliště respondentů. Všechny rozhovory byly nahrány na diktafon pro možnost doslovného přepisu, který zajistí co největší autenticitu a co největší množství dat.

8.1 Schéma polostrukturovaného rozhovoru

Demografické údaje a rodinná situace

1. Na úvod začneme pár demografickými údaji: věk, pohlaví, profese, místo bydliště, náboženská příslušnost
2. Povězte mi ve stručnosti něco o svém dětství a o své rodině
 - a) Kolik máte sourozenců, jakého jsou pohlaví a kolik jim je?

Křesťanský background

1. Pocházíte z věřící rodiny?
 - a) Byli vaši rodiče praktikující křesťané (navštěvování bohoslužeb, společná modlitba aj.)?
 - b) Jakou denominaci (církvi) jste navštěvovali?
2. Kdy jste se vy stal/a praktikujícím křesťanem?

Církev a křesťanské společenství

1. Navštěvujete pravidelně nějakou církev/křesťanské společenství? Jestli ano, jakou/jaké?
2. Jakým způsobem se účastníte dění v církvi/křesťanském společenství?
3. Proč navštěvujete zrovna tuhle církev/křesťanské společenství?

Vnitřní a vnější coming out

1. Kdy jste si začal/a uvědomovat svoji orientaci a jak jste to prožíval/a?
2. Komu prvnímu jste o své orientaci řekla?
 - a) Jak na to dotyčná osoba reagovala?
3. Jak přijala vaši odlišnou orientaci rodina?
4. Jak přijali vaši odlišnou orientaci přátelé?
5. Jak přijala vaši odlišnou orientaci církev/křesťanské společenství?

Problémy s akceptací a copingové strategie

1. Stalo se Vám, že někdo ve vašem okolí měl problém akceptovat vaši orientaci?
 - a) Jak jste se s tím vyrovnával/a?
 - b) Co Vám v takové chvíli nejvíce pomohlo?
2. V jaké sociální skupině neměli její členové problém přijmout vaši orientaci?
 - a) Čím si myslíte, že to bylo způsobeno?
3. V jaké sociální skupině se vyskytly problémy s přijetím vaší orientace?
 - a) Čím si myslíte, že to bylo způsobeno?
4. Vzpomenete si přibližně, jaká byla reakce členů jednotlivých sociálních skupin? (rodina, blízcí přátelé, křesťanské společenství, farnost, sbor, spolužáci, spolupracovníci)
5. Co si myslíte, že pomohlo vašemu okruhu přátel a známých k přijetí vaší odlišné orientace?

9 VÝZKUMNÝ SOUBOR

Jako podmínky pro můj výzkumný vzorek, jsem si zvolila osoby s homosexuální orientací a zároveň s křesťanským vyznáním, které jsem úžeji specifikovala na praktikující křesťany s těmito třemi podmínkami:

1. osobní vztah s Bohem, který je popsán v Bibli – upřímné prosby, díky, obrat na Boha v určitých životních situacích, navštěvování křesťanského společenství (společenství věřících, bohoslužby,...)
2. víra v Boha, Ježíše Krista – jeho lidskou i božskou podstatu, jeho vykupitelskou (mesiášskou) roli, zmrtvýchvstání a život věčný a jeho druhý příchod a Ducha Svatého
3. víra v pravdivost Bible a v její naplnění v NZ.

Respondent nemusel splňovat všechny podmínky, šlo pouze o to, aby jeho víra byla osobně prožívaná.

Oslovila jsem LGBT organizaci Logos v Brně, kde nedošlo k žádné odezvě. Dále jsem o pomoc oslovila nejmenovaného křesťanského psychologa, který se zabývá problematikou homosexuálně orientovaných křesťanů. Respondenti mi byli přislíbeni, ale po opětovném kontaktování nedocházelo k žádné odezvě. Na hodině mého volitelného předmětu na fakultě CMTF UPOL jsem oslovila kněze, který vedl tento předmět a je v kontaktu se členy sdružení Logos, zda by nemohl některé kontaktovat. Dostalo se mi dvou odpovědí, přičemž jeden kontaktovaný měl zájem pouze o vyplnění dotazníku a po požádání o osobní setkání už se neozval. S další kontaktovanou se rozhovor uskutečnil.

Většinu respondentů jsem získala skrze své přátele a známe, kteří pracují v nejrůznějších křesťanských organizacích. Dva respondenty od člověka z Akademické farnosti v Praze, dále dlouholetou kamarádku mé bývalé spolubydlící a kamaráda od studenta, který se mnou navštěvoval již zmíněný předmět na CMTF UPOL. Posledního respondenta zajistila má spolužačka z oboru psychologie, která se zmínila své spolubydlící o mém tématu bakalářské práce zrovna když měla na návštěvě muže, kterého toto téma zaujalo, jelikož splňoval podmínky mého výzkumného souboru.

Výzkumný soubor tvoří tedy celkem šest respondentů, z toho 4 muži a 2 ženy. Co se týče věku je poměrně homogenní. Muži ve věku 35, 30, 28, 42 let, ženy pak 24 a 23 let. Věkový průměr je tedy 30,3 let. Dva respondenti pocházeli z Prahy, další byli z různých krajů

České republiky. Dva z menších měst, jeden z většího města a jedna respondentka z vesnice. Kromě jedné respondentky měli všichni zúčastnění výzkumu již delší dobu partnera nebo partnerku. Jeden z nich žil dokonce v registrovaném partnerství. Pět z šesti respondentů mělo vystudovanou vysokou školu, jedna respondentka školu střední. Všichni respondenti se hlásili k římskokatolické církvi, což zvyšuje homogenitu souboru, ovšem ochuzuje práci o pohled křesťanů z jiných denominací.

9.1 Etické hledisko a ochrana soukromí

Všem respondentům byl předložen informovaný souhlas o zachování jejich anonymity, který uvádím dále v příloze. Dva z respondentů mi dovolili uvést jejich účast na projektech, které souvisí s pastorační péčí o homosexuálně orientované, čímž se snížila jejich anonymita.

Místo konání rozhovorů bylo vybráno ve dvou případech respondentem, jeden zvolil svůj byt, další lavičku poblíž jeho práce. Ve dvou případech jsem místo konání vybrala já, jelikož jeden rozhovor se uskutečnil v místě mého studia, kde to respondent neznal. Zvolila jsem nejvyšší patro knihovny, kde je klid a chodí zde minimum lidí. Další místo jsem zvolila kavárnu v Praze vedle místa konání akce, na které jsem se poté podílela. Zvolila jsem toto místo tedy z časových důvodů. V kavárně hrála hlasitě hudba a celkově zde byl ruch, tudíž zpětně nepovažuji toto místo za šťastně zvolené. I přes tyto podmínky se podařilo uskutečnit a nahrát rozhovor bez větších problémů.

Zvolená místa pro rozhovory nebyla úplně eticky korektní, jelikož kromě bytu jednoho z respondentů mohlo dojít k odposlechu informací. V centru Prahy i v kavárně byl ale velký šum a ruch na to, aby k tomu mohlo bezprostředně dojít. V nejvyšším patře knihovny opravdu nikdo neprošel, což se ale mohlo klidně stát. Do budoucna bych zvolila pro rozhovory místa s větším soukromím.

Všichni respondenti byli také informováni o tom, že pokud by jim bylo nepříjemné na některou z otázek odpovídat, mohou se odpovědi zdržet. Tuto možnost žádný z nich ale nakonec nevyužil.

10 METODA ANALÝZY DAT

10.1 Zakotvená teorie

Pro analýzu dat jsem zvolila metodu zakotvené teorie, která vychází ze zkoumaného jevu, který se následně snaží popsat. Nevychází tedy z předem známého teoretického východiska, ale z dat teprve teorii vytváříme nebo se s analýzou teorie vzájemně doplňuje. Bez předsudků tedy zkoumáme daný jev a popisujeme významná témata, která se nám v průběhu analýzy objevují (Mioviský, 2006).

10.2 Metoda zachycení vzorců a vytváření trsů

Jako dílčí postup analýzy jsem si zvolila metodu zachycení vzorců, která má za cíl objevit opakující se témata, která vyvstávají při analýze dat. Objevují se tak obecnější kategorie, které zaštiťují jednotlivé konkrétní pojmy. Hledáme tedy v datech informace, které podporují daný vzorec, ale i ty které ho mohou vyvrátit. Dále pak metodu vytváření trsů. Tato metoda slouží k vytváření skupin výroků, které jsou si podobné například v čase, prostoru nebo tématu (Mioviský, 2006). Tato metoda byla použita kvůli silně ohraničenému tématu i jeho neprozkoumanosti v České republice.

11 VÝSLEDKY VÝZKUMU

11.1 Křesťanský background

Až na Giorgia pochází všichni respondenti z úplných rodin. Otec Giorgia s matkou nežije, nevíme však, jak dlouho. Většina dotazovaných se účastnila **v dětství nedělních bohoslužeb římskokatolické církve**, většinou však spíše s prarodiči než s rodiči. Za praktikující označila svoje rodiče jen Kunhúta:

„Tak rodiče nebo vlastně u nás jak je to na vesnici zvykem tak...všichni tak nějak chodí do kostela. Tak i rodiče nás k tomu jako vedli“.

K osobnímu obratu došlo u čtyřech respondentů v pozdní pubescenci u dvou potom v rané adolescenci. Důvody každého z nich byly odlišné, Zdislava pocítovala potřebu smyslu života, Pavel uvedl, že *„...ten kostel je místo kde na tebe nepůsobí žádné jiné energie, že jo, nebo prostě je tam příjemně, kdežto když seš na ulici nebo i tady tak cítíš, že na tebe furt něco naléhá, kdežto tam je fakt...jak ve stavu bez tíže.“* Jakobovi pomohlo společenství a praktikování duchovního života ve škole. Giorgiovi předtím bránil komunistický režim a Kunhúta svůj obrat k Bohu a i k církvi pocítila díky podpoře kněze: *„... k nám přišel kněz, který byl Polák a byl jako takový přátelský a kamarádský a v té době jsem našim se jako rozhodla říct o své orientaci a oni jakoby aby mi kněz domluvil, tak si ho pozvali jakoby na oběd a on tehdy stál jakoby při mně, což mě tehdy upřímně jako dost překvapilo.“*

V současnosti všichni dotazovaní navštěvují víceméně pravidelně katolické bohoslužby, Zdislava chodí občas i do evangelického sboru. Většina z nich je aktivní i v různých společenstvích nebo se podílí na nějakých projektech. Bohuš a Zdislava navštěvují LGBT organizaci Logos, Bohuš je také jedním z pořadatelů Pilsen Pridu a Zdislava se zrovna podílí na projektu, který se snaží o zrovnoprávnění registrovaného partnerství s manželstvím. Svůj vlastní projekt teď rozjíždí Giorgio, který se snaží pomoci věřícím homosexuálům, které rodina vyhodila z domu. Chce jim předat základy finanční, vztahové a zdravotní gramotnosti v Praze, kde bydlí. Kunhúta i Pavel zpívají v kostele, Jakub také dříve chodil do školy, dnes se již aktivně neúčastní. Vidíme tedy, že všichni respondenti jsou v církevním společenství velice aktivní.

Důvody, proč respondenti zůstali v římskokatolické církvi se různí. Pět z nich uvedlo, že na tom má podíl vedení ze strany rodinných příslušníků v dětství, dále pak způsob, jakým je zde víra prožívána: liturgie, řád apod. Zdislava uvedla, že o konverzi uvažovala, ale myslí si, že je špatné konvertovat z protestu, dále zastává názor, že je v podstatě jedno jakou církev člověk navštěvuje. Giorgio uvedl, že církev je jako rodina: „...v této církvi jsem našel svůj duchovní domov, a tak navzdory tomu, že ani třeba doma se s rodičema na všem neshodneme, tak tady taky třeba ne, ale ta síla toho evangelia a způsob toho prožívání je mi velmi blízký.“

11.2 Uvědomění si vlastní orientace

Všichni respondenti až na Pavla si začali svoji odlišnou orientaci uvědomovat v **pubescenci**. Pavel vypovídá, že první pocity zažil již v první nebo druhé třídě na základní škole, dále potom ale výrazněji na gymnáziu. Tři respondenti uvedli, že **se nejprve snažili najít si partnera opačného pohlaví**. Bohuš byl dokonce zasnoubený:

„Tu holku jsem si našel, už se to blížilo i ke svatbě a tam jsem si uvědomil, že tu holku nechci třeba podvádět s nějakým klukem. A že by tím trpěla ona i ta rodina a proto jsem do toho nešel ve finále.“

Giorgio se i přesto rozhodl pokračovat v cestě ke kněžskému povolání:

„..., po těch studiích jsem se zamiloval do Boha, takže veškerý tady ten vývoj sexuální jakoby zmizel pod povrch, nevnímám jsem ho ...“

Plné uvědomění si své orientace prožil Giorgio **při prvních pocitech zamilovanosti** do osoby stejného pohlaví:

„...trochu mě to překvapilo a zaskočilo, myslel jsem si, že ta sexualita, že je to navždy vyřešeno, když jsem se zamiloval do Boha...“, stejně tak Kunhúta a Zdislava. U Zdislavy bylo také zajímavé, že nepocítovala žádnou náklonnost k ženám do té doby, než si přečetla knihu o Sapphó, starořecké básnířce, která byla lesba:

„Tak já jsem ani nevěděla, že to existuje, jak bych to věděla, že? Takže dokud sem nevěděla, že to existuje, tak jsem se s tím nemohla nijak identifikovat. Nebo jako, když bych tu knížku nečetla a pak se zamilovala, tak by mi to asi došlo.“

Pavel nikdy žádnou vnitřní krizi neprodělal, jelikož, dle jeho slov vše přijímá jako dar shůry: *„...tak jako já jsem chodil do kostela, tak většinou všechno přijímám jako řekněme dar shůry, takže každý klacek pod nohy je pro mě dar shůry...takže asi tak.“*

11.3 Podoby akceptace

Jelikož se má bakalářská práce soustřeďuje na přijetí osob s odlišnou sexuální orientací v jednotlivých sociálních skupinách ve výsledcích výzkumu popisují detailněji data z okruhů interview, které se těmto otázkám věnují.

11.3.1 Rodina

Podstoupit coming out před rodinou není jednoduché, o čemž svědčí i fakt, že jako první osobu, které se člověk svěří se svou orientací si vybrala rodinného příslušníka jenom jedna respondentka. Bohužel se nesečkala s pozitivní reakcí, ale právě naopak.

„Noo řekla jsem to starší sestře, která mě s tím později vydírala, ... mě jako začala vydírat, že to řekne rodičům.“ (Kunhúta)

Další čtyři respondenti si zvolili pro svůj první coming out kamaráda, kamarádku nebo partu přátel. Jeden potom muže, do nějž se zamiloval.

Na obecnou otázku: *Jak přijala vaši odlišnou orientaci rodina?* odpovědělo nejvíce respondentů, že jako **fakt či realitu**.

„Ona (babička) je velmi liberální, takže ona to neřeší... navíc v rodině máme taky z druhé strany, takže ona to neřeší nijak.“ (Pavel)

„...a on (otec) říkal: oukej, že je to moje věc, že se ho to v podstatě netýká a vlastně mu to asi ani tak nevadilo, ...“. (Giorgio)

Ve dvou případech uvedli respondenti, že **prarodičům svoji odlišnou sexuální orientaci nikdy nesdělili**. V dalších dvou případech to rodina přijala prostě **dobře**.

Roli sehrála také otázka **zachování rodu**.

„...i ségra tam je, tak si myslím, že to neřešili... i to jméno že je zachované, to přijmení přes bratra.“ (Pavel)

„....., jako taky nejdřív byla lítostivá (babička), že nebudu mít děti. Ale to pak postupem času pochopila, že tak to bejt vůbec nemusí.“ (Zdislava)

Při otázce: *Vzpomenete si přibližně, jaká byla reakce členů jednotlivých sociálních skupin? (rodina, blízcí přátelé, křesťanské společenství, farnost, sbor, spolužáci, spolupracovníci)*, uvedla Zdislava, že její otec doufal, že je její sexuální **orientace jen dočasná**.

„...Asi jako že doufá, že se to změní nebo já už si to nepamatuju....“

Podobnou zkušenost má i Kunhúta:

„...Spíš hodně lidí mi říkalo, že jako z toho vyrostu, že časem jako pochopím, že to jako byla blbost, že jako sem ještě mladá nebo tak...“, popisuje také Kunhúta.

Další reakcí byl také **vlažný až lhostejný postoj**:

„... máma ta byla jako taková nějaká laxní, to nevypadalo, že by jí to zvlášť zajímalo...“.(Zdislava)

Objevily se i odpovědi **přijetí** orientace hned od počátku nebo postupně, kdy si rodina **zvykla**.

11.3.2 Přátelé

Jak jsem uvedla výše, většina respondentů si pro svůj první coming out vybrala některého ze svých přátel.

„Vybral jsem si zrovna jeho, protože to byl můj nejlepší kámoš na střední, takže ten na to reagoval úplně skvěle. Jakože on řek: no to je super, jsem strašně rád a vážím si toho, že jsi mi to řekl“. (Jakub)

Z výpovědi Jakuba vidíme, že kamarád na to reagoval **dobře**, stejně tak i kamarádi Pavla. Občas reakci provázal **překvapení, šok** či **zvědavost**:

„Překvapená možná byla, ale vůbec...byla spíš zvědavá“ (Zdislava)

„No tak dycky ty osoby byly překvapený, to je logický. Ale reagovali...neříkam, že by na to reagovali špatně, to ne. Jako šok to byl,...“ (Bohuš)

V průběhu coming outu dalším přátelům se ve většině případů objevovaly stále **pozitivní reakce**:

„Uplně v pohodě. Jakože byl jsem strašně rád, že jsem vlastně, až na jednu výjimku, se nesetkal s lidma, který na to reagovali nějakým extrémním zaskočením nebo že by mi to nějak ztížili. Že to bylo vlastně strašně super.“ (Jakub)

Pozitivní reakce uvedly i Kunhúta a Zdislava. S nepřijetím od přátel se setkal pouze Bohuš:

„Zas jak kteří, někteří, kteří se mnou se přátelili, tak se se mnou nebavjej vůbec...“

Po coming outu se dokonce odstěhoval:

„...takle můj problém byl ten, že když se to o mně začalo proslýchat, tak já jsem se těch lidí začal bát, jsem se stáhnul, že sem odešel z tý XXX do tý YYY a v podstatě začal nový život.“

Zdislava se pro změnu setkala s názorem kamarádky, že by **homosexuálové měli žít v celibátu**:

„...No tak jsme se přátelily nějak po dobu té přípravy, dokud mi jednou, jednoho dne neřekla, že si jako fakt myslí, že by ty teplý lidi jako neměli s nikým žít a že by měli nést ten Kristův kříž...“

11.3.3 Církev, křesťanské společenství

Přijati se ve své církvi cítili tři respondenti:

„...na scholu kam chodím, tak se to dozvěděla vedoucí a já vlastně, jak jsem byla odstěhovaná, tak jsem asi půl roku nechodila. A ta mě přišla jako osobně říct, jestli bych se vrátila. Že nás má prostě ráda nebo že nás prostě mají všichni rádi. Takže ti to taky jako vzali v pohodě, že to tolerovali.“

„... máme pořád toho stejného kněze, který tam byl i předtím a ten je super. Takže si s ním chodím třeba někam sednout a povykládat, co je nového. Takže ten to bere fakt dobře.“
(Kunhúta)

„Mladí nemají problém, staří taky nemají problém ani kněz neměl, úplně bez problémů.“ (Pavel)

Speciální případ měl Giorgio, který vykonával povolání kněze. Svůj coming out tedy musel prodělat nejprve před svým nadřízeným – biskupem:

„...opravdu to vstřícně přijal, nic mi nevymlouval, nechal mě se rozhodnout a vlastně v tom osobním rozhodnutí mi i požehnal...“.

Dva respondenti uvedli, že je, jako osoby, společenství **přijalo, ale s určitými podmínkami**, Pavel mluví o neudělování svátostí. Zdislava zase o nepraktikování homosexuality a životě v celibátu:

„...jedinej důvod, proč jsme si nerozuměli, že on (kněz) udělal to, co dělali všichni ostatní, že on vyignoroval tu moji část“ (pozn.: myšleno sexuální)

Dále mluví o faktu, že někteří kněží berou homosexualitu jako **nemoc**:

„Ale jednou jsem se setkal s knězem, který byl jakože, jestli si uvědomuju, že to je nemoc a že bych se měl jít léčit, že jako můžu mít normální rodinu...“ (Jakub)

Nebo **následek zranění z dětství** :

„A jednou když jsem byla u zpovědi, nějak jsem mu líčila, co se zrovna děje, tak on prostě vyčenichal tu moji slabinu a začal do mě jít s tím, že jsem lesba kvůli tomu, že jsem měla špatný vztah s matkou.“

Pro více informací jí dal knihu, která o této problematice pojednává:

„Přesně to bylo celý pojednání o tom, jak traumatizovaný děti pak mají jinou sexuální orientaci a byly to prostě kecy...“ (Zdislava)

Tento názor zastávali i někteří členové církve:

„...kamarád, je mu 40 let a on právě že je pokřtěný a chodí do kostela, do toho centra, většího, ale prostě říká, že být buzna to je prostě nemoc, takže to od něj furt poslouchám.“ (Pavel)

Další zajímavou kategorií, která se vyskytla napříč respondenty bylo tzv. „**veřejné tajemství**“. Tento název jsem zvolila, jelikož respondenti popisovali velice podobnou zkušenost, kdy jejich okolí vědělo o jejich orientaci, ale dělali jakoby o ní nevěděli nebo o ní nemluvili. Pro příklad uvádím některé citace:

„....., ale beztak to lidi ví, protože jak jsem se dozvěděl, to ví celý XXX.“ (Jakub)

„Takže takovou tou šuškanou, že to vědej všichni, ale přede mnou dělej, jak kdyby to nevěděl nikdo,...“ (Bohuš)

U Zdislavy tomu tak nebylo v církvi, ale na střední škole.

11.4 Sociální přijetí

Při odpovědích na otázku: *V jaké sociální skupině neměli její členové problém přijmout vaši orientaci?*, se ukázalo, že nejběžněji a bez problémů akceptují odlišně orientované osoby jejich **přátelé**. Toto se nám ukazuje již při analýze první výzkumné otázky, kdy většina respondentů uvedla, že jejich přátele měli na coming out pozitivní reakci. Tuto odpověď podali tři respondenti.

Oproti Pavlovi a Zdislavě uvedl Giorgio, že jeho orientaci lépe přijímají nevěřící než věřící. Při otázce proč by tomu tak mohlo být odpovídá:

„...., protože mezi věřícíma jsou lidi, kteří možná mají tichej odstup nebo přijdou s nějakou kritikou jo? Otevřenou nebo tak, ale....protože už mají nějaký to schéma, nějakou tu představu, prefabriku možná, nějakou přístup ovlivněnej svými pastýři.“

Další tři respondenti se setkali s přijetím ze strany jejich **vrstevníků**. Ať již šlo o jejich spolužáky ze střední či vysoké školy nebo lidi ze stejné věkové skupiny.

11.5 Sociální nepřijetí

S různými formami nepřijetí se respondenti nejčastěji setkávali u **členů církve**. Tuto odpověď uvedli čtyři dotazovaní. Nejčastěji vypovídali, že homosexualitu nepřijímají, protože ji berou jako nemoc.

Giorgio, který vykonává úlohu kněze říká: „... *mezi křesťany katolíky, zvláště mezi ...zvláště v těch mejch bejvalejch farnostech, zvláště v tý poslední, kde mnozí ani neodpoví na ten dopis* (pozn.: Giorgio rozeslal emaily, kde otevřeně přiznává svoji orientaci kolegům, přátelům, kněžím,..) *nebo některý odpoví nějak negativně a jako s takovým nepochopením a prostě je to nějak zranilo.*“ Dále dodává:

„...to jakoby postavili tak, jako já bych byl ta skála, zástupce Spasitele, zástupce Boží. A najednou všechny ty absolutní věci, nezměnitelný, jsem jakoby garantoval a teďka udělám najednou něco co v jejich očích je jako nemyslitelný.“

Další dva respondenti se setkali s nepřijetím od **zástupců církve**, kdy jeden byl vysoce postavený katolík, druhý kněz. Při úvaze, co by to mohlo způsobovat, respondenti udávají **ultrakatolickou** nebo **ortodoxní víru**.

„Asi teda jejich ultrakatolickou vírou...Jo, jo, která to prostě zakazuje...svým způsobem, to sexuální chování jako zakazuje a tím pádem jsem byl jako někdo nemocný v jejich očích, v podstatě..deviant.“ (Jakub).

S problémy akceptace **členy rodiny** se setkali dva respondenti. Giorgio od svého otce, který ale, dle slov respondenta, neusnesl spíše jeho odchod z kněžské služby:

„...a on říkal: oukej, že je to moje věc, že se ho to v podstatě netýká a vlastně mu to asi ani tak nevadilo, ale ve chvíli kdy jsem mu řekl, že odcházím z kněžství, tak mi to měl za zlý a vlastně od té doby se mnou není v kontaktu...nechce, abych s nim byl v kontaktu, prostě se naštvál, něco se ho dotklo, možná jsem ho zklamal. Ale ne tím, že jsem gay, ale v jeho očích, že jsem zradil to své životní povolání.“

Kunhútinu orientaci nepřijala její sestra, která ji kvůli tomu začala i vydírat.

Další kategorií bylo **obecné nepřijetí homosexuální orientace** jako takové, které se dotýkalo Bohuše:

„...Hitler poslal homosexuály do plynu, tak ten autista říkal: já bych to udělal taky.

„...v podstatě: seš teplej, tak já se s tebou nebudu bavit.“

Jak vidíme, nejednalo se o přímý útok na jeho osobu, ale o obecné předsudky a stereotypy vůči jinak orientovaným.

Dalšími zajímavými skupinami, ve kterých se vyskytly problémy, byly **starší obyvatelé** vesnice, kde bydlí Kunhúta.

Nebo **mužští přátelé** Pavla, **kterí se nad něj povyšovali**, jelikož ho, dle jeho slov, brali spíše jako ženu:

„Nevím, to jsou třeba spíš takoví ti kamarádi jako mužští, kteří hned se začnou povyšovat a dělat ze sebe něco víc. To je pro ně asi problém, protože že jo, ty jim připadáš hned jako ženská, to zaprvé a zadruhé všichni si myslí, že je chceš ojet, já jim říkám, ale i buzerant má svůj vkus.“

11.6 Usnadnění akceptace

Zde předkládám výsledky analýzy z poslední otázky schématu a to: *Co si myslíte, že pomohlo vašemu okruhu přátel a známých k přijetí vaší odlišné orientace?* Na tuto otázku také částečně odpovídají data z předchozí analýzy, z doplňujícího dotazu na otázku: *V jaké sociální skupině neměli její členové problém přijmout vaši orientaci?* a to: *Čím si myslíte, že to bylo způsobeno?*

Dvakrát respondenti odpověděli, že důsledkem mohou být **současné liberálnější postoje v naší kultuře** či jakási **nezatíženost ideologickými představami**:

„...druhá věc je ta atmosféra té společnosti, ty debaty v médiích a ta kultura, kterou žijeme, dýcháme. Nakonec i třeba popkultura, umění, kupa coming outů, zpěváků, sportovců, hvězd. Pomáhají vytvářet společnost, kde jsou ty věci přijímaný, je vůči nim otevřenost nějaká...“ (Giorgio)

Další významnou kategorií byl **věk**, což uvádějí Jakub, Giorgio i Kunhúta:

„... třeba i nakonec jejich věk, třeba ta mladší generace je víc citlivá, aby nedocházelo k nějakému násilí třeba nebo přikori, takový ty děti té svobody.“ (Giorgio)

Nabízí se otázka, zda mladí lidé nepřebírají vzorce ze současné kultury, ve které žijí. Tyto dvě kategorie spolu tedy mohou a nemusí souviset.

Dále s tím také souvisí to, zda lidé berou **homosexuální orientaci jako normu** nebo ne. Jakub studuje obor zahradnictví na vysoké škole, dle jeho slov je nejméně polovina lidí homosexuálně orientovaných. Kunhúta popisuje důležitost odborných informací a vzdělání v této problematice.

Dalším faktorem byl **osobní vztah** k člověku:

„...hodně taky pomáhá, když je to takle mezi blízkýma nebo v rodině, kteří se znají a mají se rádi, že hodně pomáhá, že prostě, když máš někoho rád, tak chceš, aby se měl hezky.“
(Zdislava)

Zajímavou informací pro mě bylo, že lidem pomáhá fakt, že i homosexuální lidé mohou mít **dlouhodobý partnerský vztah**:

„Můj dobrý životní styl, že to nestřídám, mám trvalýho partnera“. (Bohuš)

Oklikou toto popisuje i Zdislava, odkazuje na film o dvou ženách - lesbách, které na konci filmu zůstanou spolu. Dle jejich slov tomu tak v literatuře či kinematografii obvykle nebývá.

Kunhúta a Zdislava se setkaly s názorem okolí, že se jejich **orientace časem změní**, pomohl tedy také **fakt, že tomu tak není**:

„...ti lidi říkaj: to přejde, z toho vyrosteš. Takže si myslím, že tátovi pomohlo, když zjistil, že z toho nevyrostu...“ (Zdislava)

11.7 Copingové strategie

Copingové strategie se dělí na strategie zaměřené na problém a strategie zaměřené na emoci. Na první pohled jsou strategie zaměřené na problém tou lepší variantou, ne vždy ale lze problém vyřešit. Také mohou být emoce natolik silné, že je potřeba nejdříve pracovat s nimi, aby k řešení problému mohlo vůbec dojít (Atkinson, Atkinson, Hilgard & Smith, 1987).

11.7.1 Strategie zaměřené na problém

Nejdůležitější byla u respondentů **sociální opora** (Černý, 1999, in Kvintová et al., 2014), což uvedli čtyři respondenti. Ať už v podobě konkrétní pomoci nebo vědomí toho, že je zde někdo, kdo je podporuje:

„.....kdy aspoň třeba s bráchou komunikuje (otec) je to pro mě taková trochu útěcha, že na mě nezanevřel,...“ (Giorgio)

„Takže hlavně to, že mi byla oporou (přítelkyně) a to že mi říkala, že to zvládneme, takže sem...nějak jsem si to jako nebrala osobně, že sem věděla, že jako mám někoho, kdo stojí při mně. Také díky ní no.“ (Kunhúta)

Dále **vyhledávání informací** (Černý, 1999, in Kvintová et al., 2014)

„Protože jsem měla už jiný zdroje výkladů, se kterejma sem mohla pracovat, ...“ říká Zdislava, které v tomto ohledu hodně pomohlo sdružení Logos.

Zajímavou strategií, kterou respondenti nevolili v důsledku nepřijetí, ale aby se mu předem vyhnuli byl **záměrný výběr pro coming out**, kdy předem rozmýšleli, kdo jejich orientaci přijme a kdo ne a podle toho před těmito lidmi coming out provedli:

„...jsem taky tak nějak vytušil, komu to můžu říct a komu ne...tak jsem si to nějak tak nechal pro sebe.“ (Giorgio)

„..., tak jsem začal volit ke zpovědi kněze, který v podstatě jsou víceméně liberálnější.“ (Bohuš)

Jedná se tedy o proaktivní coping (Paulík, 2017) nebo také o coping preventivní (Pelcák, 2013), který se zaměřuje na potenciálně možné stresové situace

11.7.2 Strategie zaměřené na emoce

Jakub dnes již vypráví o knězi, který mu radil, aby se šel léčit s pobavením, dle Atkinsonové by se tedy jednalo o **zmírnění významu situace** (2003, in Kvintová et al., 2014)

Giorgio, říká: *„... , ale věřím, že dřív nebo později se potkáme (s otcem), říká se, že čas je nejlepší lékař prostě na některý věci.“* Přijímá situaci takovou, jaká je, dle Černého (1999, in Kvintová et al., 2014) tedy využívá copingovou **strategii rezignované akceptace**.

Dále také říká: *„...běžnej život přináší takových impulzů, že nemám čas se tím zabývat...noo..táak...není to asi něco co by mě zvlášt' trápilo ...někde vnitřně v hloubce mě to asi trošičku mrzí ale...“*

Můžeme si tedy klást otázku, zda Giorgio svoje negativní emoce tak trochu **nepotlačuje**. Pavel s Giorgiem došli v průběhu k tomu, že oni mají na věc **svůj názor** a mají **právo žít svůj život, jak uznají za vhodné**. Kunhútu **reakce** sestry **nepřekvapila**, jelikož neměly nikdy moc dobrý vztah.

12 ODPOVĚDI NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Výzkumná otázka č.1: Jaké podoby měla akceptace v různých sociálních skupinách: rodina, přátelé, křesťanské společenství, církev aj.?

Když se podíváme na jednotlivé odpovědi, vidíme, že **rodina** informaci přijala vesměs dobře. U žádného z respondentů se neobjevilo úplné zavržení či vyloučení. Nejčastěji to přijali prostě jako fakt, realitu. Asi jako jediný se s vřelejším přijetím setkal Jakub, u kterého jeho coming out rodina uvítala. Byla ráda, že se vydal nějakým směrem. Ostatní rodinní příslušníci si časem zvykli.

Co se týče **přátel**, naprostá většina vypovídá, že jejich reakce byla pozitivní. Někteří byli překvapení nebo to byl pro ně šok, ale nikdy nereagovali negativně. Většina respondentů si také vybrala pro svůj první coming out některého ze svých přátel. Přerušení kontaktu od některých svých přátel zažil pouze jeden respondent. Jedna respondentka se potom setkala s tím, že ji její kamarádka sice přijala, ale s tím, že by měla žít v celibátu.

Z **církve** nebo křesťanského společenství nebyl vyloučen ani jeden respondent. Polovina z nich se cítila vyloženě přijata, další vesměs přijati, ale s určitými podmínkami ze strany církve, jako je například nepraktikování homosexuality či úplný celibát. Dotazovaní také popisují situace, kdy to lidé z církve sice vědí, ale buď o tom nemluví nebo dělají, jakoby to nevěděli. Některým potom bylo řečeno, že je homosexualita nemoc nebo následek zranění z dětství.

Výzkumná otázka č.2: Ve kterých z těchto kruhů je jejich odlišná orientace akceptována a ve kterých se objevují největší problémy s akceptací?

Jednoznačnou odpovědí na první část výzkumné otázky jsou **přátelé** respondentů, kteří jejich orientaci přijali víceméně bez problémů. Dále pak **vrstevníci** z řad spolužáků na tehdejších nebo nynějších středních a vysokých školách nebo lidé stejné věkové skupiny např. ze zaměstnání a podobně.

Největší koncentrace **nepřijetí** se objevila u **členů církve**. Nejčastější podoba je brání homosexuality jako nemoc. Toto se dále objevuje i u zástupců katolické církve, jako jsou kněží a další vysoce postavení lidé. Pouze dva členové rodiny měli vyloženě problém akceptovat respondentovu orientaci. Jeden dotazovaný dále popisuje nepřijetí homosexuality obecně jako takové. Další skupinou mohou být starší obyvatelé místa bydliště.

Výzkumná otázka č.3: Co pomáhá k akceptaci popř. urychlení akceptace?

Nejvíce frekventovanou kategorií byl **věk** lidí z jejich okolí, přičemž všichni vypovídali, že mladí lidé mají tendenci přistupovat k jinak orientovaným lépe. Dále **nezatíženost ideologickými** nebo **kulturními vzorci**. Dále také pomáhá, pokud ve svém okolí mají lidé **blízkého člověka**, kterého osobně znají a mají tedy zkušenost s homosexuálně orientovaným člověkem. Okolí respondentů mělo také představu, že se jejich **orientace** může ještě **změnit**, pomohlo tedy to, že viděli, že tomu tak není. Dále byla také důležitá morální hodnota věrnosti, kdy pomohla informace o **dlouhodobém partnerském vztahu**.

Výzkumná otázka č.4: Jaké jsou strategie pro vyrovnání se se sociálním nepřijetím?

Nejdůležitější copingovou strategií se ukázala **sociální opora**. Čtyři respondenti se obrátili na některého ze svých přátel o konkrétní pomoc či pociťovali důležitost blízké osoby v průběhu coming outu a dále při problémech s akceptací. Někteří respondenti si také vybrali již předem lidi, které by chtěli informovat, jelikož u nich věděli, že jejich orientaci přijmou. Dalšími copingovými strategiemi byly **vyhledávání informací** o homosexualitě, **zmírnění významu situace** humorem a nadsázkou, **rezignovaná akceptace** v podobě přijetí situace takové jaká je. Dva respondenti hovoří o tom, že zodpovědnost za svůj život mají oni, ne jejich okolí. Jedna dotazovaná v podstatě nemusela využít žádné copingové strategie, jelikož ji, dle jejích slov, negativní reakce nepřekvapila a očekávala ji dopředu.

13 DISKUZE

13.1 Výzkumný soubor

Na výzkumu se podílelo šest respondentů, z toho čtyři muži a dvě ženy. Všichni respondenti byli v mladém až středním věku. Věkový průměr je 30,3 let. Dva rozhovory se uskutečnily telefonicky z důvodu velké vzdálenosti a špatného spojení, tyto dva rozhovory jsou také nejstručnější, kdy v jednom z nich jsem se také zapoměla zeptat na jednu otázku, konkrétně: *V jaké sociální skupině se vyskytly problémy s přijetím vaší orientace?* Oba rozhovory však jinak poskytují dostatek relevantních informací, tudíž jsem se je rozhodla nevyřazovat.

Dotazovaní byli ze všech krajů republiky, z větších i menších měst a jedna respondentka z vesnice. Všichni měli již delší dobu partnera nebo partnerku, kromě jedné respondentky, která ale byla pro praktikování homosexuality. Všichni byli příslušníci římskokatolické církve, což ochuzuje práci o pohled křesťanů z jiných denominací.

Všichni respondenti byli získáni metodou samovýběru, kdy můžeme předpokládat, že tito lidé mají integrovanou homosexuální a křesťanskou identitu a nejspíše se nesetkali s větší mírou nepřijetí ze strany okolí nebo tuto zkušenost mají již dobře zpracovanou.

13.2 Použitá metoda

Otázky v interview jsou zaměřené na minulé prožívání, které není již tak přesné. Sami dotazovaní mi častokrát říkali, že si na přesné reakce jednotlivých lidí nepamatují a již je nelíčili s tak živými emocemi.

13.3 Získaná data a jejich interpretace

Všichni respondenti až na jednoho si začali uvědomovat svoji orientaci v pubescenci, což koresponduje s poznatky Weisse (2010). Tři respondenti uvedli, že se nejprve snažili najít si partnera opačného pohlaví, což se podle Cassové (1990) poměrně často děje ve druhém stadiu utváření homosexuální identity. Podle Weisse (2010) je to také přirozený konflikt mezi heteronormativními postoji a homosexuálními pocity.

Žádný z respondentů nepopsal úplné zavržení jakoukoli sociální skupinou. Vždy se jednalo o jednotlivce, kdy většina z nich ale nepřerušila kontakt s dotazovaným úplně. U rodinné akceptace nejsou výsledky tak zřejmé, většina rodinných příslušníků ale svého člena rodiny přijala ať již bezprostředně po coming outu či časem. Nepřijat byl jeden respondent svým otcem, který si s ním nepřeje být v kontaktu. Dále se jedna respondentka setkala s vydíráním kvůli své orientaci ze strany své sestry, po čase ale svůj přístup změnila. Tato respondentka také prodělala jako jediná prvotní coming out před rodinným příslušníkem. Dva respondenti také uvedli, že před prarodiči neprovedli coming out nikdy. Z konference *Evropského fóra křesťanských skupin gayů a lesbiček* vyvstala informace, že coming out před rodiči provedla pouze polovina ze skupiny, přičemž ani v jedné rodině nebyla jejich orientace brána jako norma (Janošová, 2000). Jiný výzkum poukazuje, že přijetí ze strany rodiny výrazně snižuje výskyt deprese, zneužívání návykových látek, suicidálních myšlenek či sebevražedného chování (Diaz, Huebner Russell, Ryan, & Sanchez, 2010).

Jedním z významných faktorů, které napomohly k přijetí byl věk, konkrétně mladí lidé přijímají homosexuálně orientované lépe. Nejvíce bez problémů přijali orientaci respondentů jejich přátelé, kdy tyto dvě věci spolu mohou souviset, jelikož většina respondentů je v mladém věku a taktéž jejich přátelé. Výzkum Whiteheada (2013), ukazuje, že ne vždy tomu tak bývá. Velké procento mladých lidí by zde nedovolilo integraci homosexuálních párů do církve. Jako možné vysvětlení se nabízí větší procento mladých lidí v evangelikálních a černošských protestantských církvích, které nejsou homosexuálním jedincům příliš otevřeny. Zde se jednalo buď o lidi bez vyznání nebo římské katolíky, kteří se dle tohoto samého výzkumu stavěli k homosexuálům otevřeněji. Podle Buttona et al. (1997, in Whitehead, 2013) je to proto, že mají snahu integrovat dílčí skupiny a tvořit svoji církev jako jeden velký celek. Dle Whiteheada (2013) by se postoj katolické církve dal vysvětlit její interpretací písma a rozlišováním mezi homosexuální orientací a chováním.

Nejvíce problémů s přijetím se poté vyskytlo u členů církve. V nejednom z výzkumů se potvrdila hypotéza, že teologicky liberálnější křesťané projevují větší míru akceptace (Burdette et al. 2005; Froese et al. 2008; Whitehead 2010, in Whitehead, 2013). Toto se ukazuje i zde ve výzkumu, kdy respondenti uvedli, že ortodoxní křesťané jejich orientaci málokdy akceptují. Konkrétním důvodem proč členové církve nepřijímají tyto lidi je stanovisko, že homosexualita je nemoc. Dále také nepřijímají praktikování homosexuality. I dle výzkumu Janošové (2000) bylo asi 46 % respondentů, kteří byli členy katolické církve pro zachování pohlavní zdrženlivosti. Toto stanovisko zastávají stále i někteří kněží.

Studie ukazují, že ortodoxní křesťané nemají předsudky vůči homosexuálům na základě vnitřní motivace. Dále se neprokázal vztah mezi vírou v křesťanská dogmata a postoji vůči praktikování homosexuality. Ukazuje se, že pokud křesťané dokážou internalizovat svoji víru bez kontroly vnějších autorit, projevují vůči homosexuálům více tolerance (Brignall, Ford, Macaluso, & VanValey, 2009). Na toto se snažil poukázat respondent, který zastával v minulosti úlohu kněze a byl si vědom toho, že představení katolické církve mají vliv na její členy co se týče utváření si postojů vůči homosexuálně orientovaným. Toto se ukazuje i ve výzkumu Janošové (2000) v České republice, kdy téměř 25% věřících lidí uvedlo vliv církve na jejich stanovisko k homosexuální problematice. Batson et al. (1999) oproti tomu ve své studii dochází k závěru, že většina křesťanů má jiný postoj k homosexualitě jako takové a homosexuálnímu chování.

Někteří respondenti mluvili o tom, že se setkali s názorem, že jsou homosexuálně orientováni následkem zranění z dětství. Odpovídalo by to výsledkům studie Janošové (2000), kdy věřící častěji odpovídali na otázku, zda se člověk stává homosexuálním v důsledku genetiky nebo zkušeností z dětství druhou možností. Autorka poukazuje na fakt, že je tomu tak nejspíše v důsledku četby literatury vydávané katolickou církví. Toto by mohlo také zapříčiňovat to, že se někteří respondenti setkali s názorem, že lze jejich orientaci změnit.

V tomto výzkumu se také prokázala přímá úměra odmítavého postoje a absence známých těchto lidí, kteří by byli homosexuálně orientováni. Naopak lidé, kteří mají osobní zkušenost s homosexuály by častěji ponechali jejich svobodu volby pro formu soužití. Blízký vztah se i zde ve výzkumu ukazuje jako jeden z faktorů, který pomáhá k přijetí homosexuálně orientovaného.

Janošová (2000) uvažuje o tom, zda fakt, že se členové církve adventistů méně setkávali s homosexuálně orientovanými lidmi neznámá, že člověk provede coming out před lidmi u kterých předpokládá, že jeho orientaci přijmou. Odpovídalo by tomu i zjištění v tomto výzkumu, kdy respondenti volili jednu z proaktivních copingových strategií záměrný výběr pro coming out.

13.4 Aplikace výsledků výzkumu a výhledy do budoucna

Z hlediska výzkumného souboru by byl zajímavý vzorek lidí vyrůstajících za socialismu, na které musel být mnohem větší tlak společnosti. Všichni respondenti měli delší dobu partnera nebo byli pro praktikování homosexuality. Bylo by tedy zajímavé získat pohled člověka, který žije v celibátu. Ve vzorku se vyskytl respondent, který dříve vykonával kněžské povolání. Další výzkumy by více mohly prozkoumat problematiku homosexuálních kněží, ať již těch, kteří odešli z kněžského úřadu nebo i těch, kteří v něm setrvali. Obecně by bylo zajímavé rozšířit výzkum o prožívání odlišné sexuální orientace u zasvěcených osob. Všichni dotazovaní byli také příslušníci římskokatolické církve. Do budoucna by bylo dobré rozšířit vzorek o křesťany z jiných denominací. Dále by bylo zajímavé udělat výzkum s lidmi, kteří tuto situaci aktuálně prožívají, což ale nese určité etické problémy, kdy téma nemusí být plně zpracováno.

Přijetí rodinnými příslušníky se ukazuje jako podstatná součást psychické pohody homosexuálně orientovaných křesťanů. Bylo by určitě přínosné vybudovat podobnou podpůrnou skupinu jako je Encourage v USA (Laun, 2003), která se zabývá pastorační péčí o rodiče a blízké těchto osob. Popřípadě také rodinná terapie, pokud by to bylo potřeba.

Jak vidíme, největší problémy s akceptací se vyskytly u členů církve, popřípadě církevních představitelů, kteří dle výzkumů mají velký vliv na utváření názorů na homosexuálně orientované. Bylo by tedy dobré zvýšit informovanost, jak členů, tak zástupců nejen katolické církve o této problematice. Z výsledků studie Janošové (2000) vidíme, že pouze polovina vzorku respondentů z římskokatolické církve a z církve adventistů sedmého dne četla někdy knihu nebo jinou publikaci o této problematice. U členů církve českobratrské evangelické je to pak pouze deset procent.

Následným krokem by byly konkrétní doporučení, jak s homosexuálně orientovanými o jejich orientaci mluvit a na koho je odkázat pro případnou pomoc. Tento krok by mohl být realizován například letáčky s kontakty na pastorační střediska, popřípadě odpovídající literaturu. Tento návrh vznesla i jedna z respondentek tohoto výzkumu. Dle jejich informací, v Německu toto funguje běžně.

Jelikož k akceptaci docházelo u přátel, vrstevníků a mladých lidí, kteří jsou více otevření této problematice a v pubescenci či adolescenci zpravidla dochází k prvnímu coming outu, jako podpora tohoto faktu by mohlo pomoci zvýšení informovanosti na středních a

vysokých školách, zejména těch křesťanských. Podpořila by se tak sociální opora v těchto kruzích, která je dle tohoto výzkumu nejčastěji volenou copingovou strategií.

Vzdělanost a informovanost by se měla zvýšit i na straně homosexuálně orientovaných křesťanů. Pomohlo by jim to objasnit si otázky, které jim vyvstávají a pomoci řešit problémy s kterými se potýkají. Ať jde již o problematiku stanovisek jednotlivých denominací nebo homosexuální orientace jako takové.

14 ZÁVĚRY

Předkládaný výzkum přináší detailnější pohled na přijetí homosexuálních křesťanů různými sociálními skupinami, zkoumá příčiny problémů v akceptaci i co přijetí napomáhá. Dále také poukazuje na vybrané copingové strategie při vyrovnávání se s nepřijetím ze strany okolí, čímž se odlišuje od většinového zaměření se na problémy s identitou homosexuálně orientovaných věřících lidí.

Žádný z respondentů nepopsal úplné zavržení jakoukoli sociální skupinou, ať již šlo o rodinu, okruh přátel či církevní společenství. Obecně víceméně bezprostředně přijali respondenty jejich přátelé, případně vrstevníci. Nejvíce problémů se potom vyskytlo mezi členy církve, případně kněžími. Hlavním důvodem zde bylo jejich přesvědčení, že homosexuální orientace je nemoc nebo důsledek zranění z dětství. Je na místě tedy zvýšit informovanost o problematice hlavně v církvi, která má poté vliv na utváření si postojů jejich členů k homosexuálům. Co se týče rodinných příslušníků, nejsou výsledky analýzy až tak zřejmé, nejčastěji ale jedincovu orientaci přijali bez větších emocí jako fakt či realitu nebo se s tím srovnali časem.

Jedním z významných faktorů, který napomáhal přijetí byl věk, kdy mladší lidé přijali orientaci respondentů snáze. Potom také jakási nezatíženost ideologickými vzorci, nejčastěji tedy náboženskými nebo kulturními, tyto věci by spolu mohly souviset, jelikož mladí lidé, čerpají z dnešní ideologicky nezatížené doby, ve které žijí. Dále fakt o nezměnitelnosti orientace nebo blízký vztah s respondentem či osobní zkušenost s jiným homosexuálně orientovaným člověkem.

Jako velice významnou copingovou strategií se ukazuje sociální opora ve formě blízkého vztahu, ať již partnerského nebo přátelského nebo konkrétní pomoc druhým člověkem. Dále vyhledávání informací o problematice homosexuality a křesťanství nebo prostě přijetí situace takové jaká je a přijetí zodpovědnosti za svůj život a činění rozhodnutí podle svého svědomí.

15 SOUHRN

15.1 Teoretická část

Křesťanství je jedno z abrahámovských náboženství, které se opírá o knihu nazvanou Bible. Zvláště Nový zákon je pro křesťany stěžejní, popisuje život, smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista – očekávaného Mesiáše. Největší denominací je katolická církev, dále protestantská, která sama obsahuje dílčí denominace.

Na homosexualitu se poukazuje více ve Starém zákoně. Výklady se ovšem různí, někteří autoři se více odvolávají na původní záměr Stvoření v knize Genesis muže a ženy, jiní zase na kontext doby a faktu, že Bible hovoří pouze o homosexualitě jako činu, nikoli o homosexualitě jako lidské orientaci. Katolická církev podává své stanovisko v *Katechismu katolické církve*. Co se týče homosexuálních vztahů, bezprostředně se k nim nevyjadřuje, dává však důraz na spojení muže a ženy a možnost početí, tudíž pro ni homosexuální vztahy nejsou rovny heterosexuálním.

Další denominace se svým stanoviskem různí, jsou k homosexualitě více či méně striktní. V prohlášení *Českobratrské církve evangelické* se dočteme, že k čistotě, obrácení a životu s Kristem by měl směřovat každý bez ohledu na jeho orientaci.

Od braní homosexuality jako těžkého hříchu ve středověku se postupně přešlo k označování homosexuality jako nemoci, kdy ze seznamu chorob byla vyškrtnuta roku 1973.

Dle Aggletona & Parkera (2017) má lidská sexualita dvě složky: soukromou a veřejnou. Soukromá je více feminní a homosexuální a veřejná více maskulinní a heterosexuální.

Podle Kellyho (2007, 358) je sexuální orientace „*set fyzických a emocionálních zájmů a přitažlivých podnětů, které jsou podkresleny sexuálními a romantickými pocity vůči druhým lidem.*“ Homosexualita je dle Brzka a Pondělníčkové – Mašlové (1992, 19) „*celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný stav, jenž je charakterizován tím, že nositel tohoto stavu je pohlavně přitahován a vzrušován osobami stejného pohlaví.*“ Její příčiny nejsou dosud jasné, diskutuje se o genetice, hormonálních funkcích, výchově i vlivu prostředí a individuálních životních zkušenostech.

Kelly (2007, 358) definuje sexuální identitu jako „*skryté uvědomění si vlastní sexuální orientace a jejího významu ve společenských, sexuálních a romantických interakcích.*“ Utváření identity má určitá stádia, jedinec postupně dojde k tzv. *coming outu*, kdy sám před sebou a poté před druhými uzná, že je homosexuální.

Přijetí homosexuálů ve společnosti se stále vyvíjí. Většina společnosti se již staví k homosexuálně orientovaným tolerantně. Co se týče ale fyzických projevů jako je polibek či objetí nepřejí si je vídat na veřejnosti. Přijetí v jednotlivých církvích je složité a obsáhlé téma. Zde se ukazuje, že otevřeněji přijímají homosexuálně orientovaní vysokoškolsky vzdělaní, ženy, lidé z měst nebo teologicky liberálnější. Přijetí církví má potom pozitivní dopad na utváření identity homosexuálního křesťana.

Coping je „*proaktivní a vědomý způsob zvládnání stresu*“ (Paulík, 2017, 118). Vyznačuje se vynaložením zvýšeného úsilí pro zvládnutí zátěže. Lazarus (1994) vymezil dva typy copingu: 1. *zaměřený na problém (problem – focused coping)* a 2. *zaměřený na emoce (emotion – focused coping)*.

Pastorace se zaměřuje na zlepšení kvality života jedince ve všech dimenzích a vychází z křesťanství, konkrétně hodnot obsažených v evangeliích. V USA existuje organizace *Courage*, která se snaží o vedení homosexuálních křesťanů k morálně čistému životu ve všech oblastech a funguje jako podpůrná skupina. V České Republice tomuto účelu slouží například sdružení *Logos*.

15.2 Praktická část

Výzkum kvalitativního charakteru byl realizován pomocí polostrukturovaného interview na šesti respondentech získaných metodou samovýběru. Analýza získaných dat proběhla metodou zakotvené teorie, konkrétně utváření trsů a zachycení vzorců. Oproti jiným diplomovým pracím, které se více zaměřují na utváření identity nebo prodělání coming outu, přináší informace o přijetí homosexuálně orientovaných křesťanů různými sociálními skupinami.

Všichni respondenti byli nějakým způsobem vedeni k víře některým z rodinných příslušníků. Plné uvědomění si své orientace většina z nich zažila při prvních pocitech zamilovanosti do osoby opačného pohlaví.

Žádný z respondentů nepopsal úplné zavržení jakoukoli sociální skupinou, ať již šlo o rodinu, okruh přátel či církevní společenství. Obecně víceméně bezprostředně přijali

respondenty jejich přátelé, případně vrstevníci. Nejvíce problémů se potom vyskytlo mezi členy církve, případně kněžími. Jedním z významných faktorů, který napomáhal přijetí byl věk, kdy mladší lidé přijali orientaci respondentů snáze. Potom také jakási nezatíženost ideologickými vzorci, nejčastěji tedy náboženskými nebo kulturními. Jako velice významnou copingovou strategií se ukazuje sociální opora ve formě blízkého vztahu, ať již partnerského nebo přátelského nebo konkrétní pomoc jiným člověkem. Dále vyhledávání informací o problematice homosexuality a křesťanství.

Výsledky jsou omezeny z hlediska pouze jedné denominace a to římskokatolické, dále věkem - respondenti byli v mladším či středním věku. Všichni respondenti měli partnera nebo byli homosexuálnímu vztahu nakloněni. Výzkum tedy neobsahuje respondenty, kteří by se rozhodli žít v celibátu. Výzkum je také pojat retrospektivně, neobsahuje aktuální prožívání problematiky.

Výsledky se dají využít pro lepší informovanost členů a zástupců nejen katolické církve, kde se vyskytlo nejvíce problémů s akceptací. Dále také jako osvěta na středních a vysokých školách, jelikož v tomto věku dochází k prvnímu coming outu a mladými lidmi, přáteli a vrstevníky bývá homosexuální orientace přijímána nejlépe. Podpořila by se tak sociální opora v těchto kruzích, která je nejčastěji využívanou copingovou strategií.

Jedním z významných faktorů, které napomohly k přijetí byl věk, konkrétně mladí lidé přijímají homosexuálně orientované lépe. Výzkum Whiteheada (2013), ukazuje, že ne vždy tomu tak bývá. Velké procento mladých lidí by zde nedovolilo integraci homosexuálních párů do církve. Potvrdila se však hypotéza, že teologicky liberálnější křesťané projevují větší míru akceptace, což se ukazuje i zde ve výzkumu, kdy respondenti uvedli, že ortodoxní křesťané jejich orientaci málokdy akceptují (Burdette et al. 2005; Froese et al. 2008; Whitehead 2010, in Whitehead, 2013).

LITERATURA

- Aggleton, P., & Parker, R. (Eds.) (2007). *Culture, Society and Sexuality* (2.vyd.). London: Routledge.
- Atkinson, R. C., Atkinson, R. L., Hilgard, E. R., & Smith, E. E. (1987). *Introduction to psychology* (9.vyd.). San Diego: Harcourt Brace Jovanovich.
- Batson, C. D., Floyd, R. B., Meyer J. M., & Winner A. L. (1999). "And who is my neighbor?": Intrinsic religion as a source of universal compassion. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 38(4):445–57.
- Bible*. (2009). Praha: Biblion, o.s.
- Bimbi D. S., & Grov, C. (2006). Race, ethnicity, gender, and generational factors associated with the coming out process among gay, lesbian, and bisexual individuals. *Journal of Sex Research*, 43(2) 115-121. doi: 10.1080/00224490609552306.
- Bowker, J. (Ed.). (1997). *The Oxford Dictionary of World Religions*. Oxford and New York: Oxford University Press.
- Brignall, T., Ford, T. E., Macaluso, M. J., & VanValey, T. L. (2009). The Unmaking of Prejudice: How Christian Beliefs Relate to Attitudes Toward Homosexuals. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 48: 146–160. doi:10.1111/j.1468-5906.2009.01434.x.
- Brzek, A., & Pondělíčková-Mašlová, J. (1992). *Třetí pohlaví?* Praha: Scientia Medica
- Cannon, J.R. (2009). *The Bible, Christianity & Homosexuality*. Získáno 8. března 2018 z <http://inclusiveorthodoxy.yolasite.com/resources/biblestudy.pdf>
- Cass, V. C. (1990). The implications of homosexual identity formation for the Kinsey model and scale of sexual preference. In D. P. McWhirter, S. A. Sanders, & J. M. Reinish (Eds.), *Homosexuality/heterosexuality: Concepts of sexual orientation* (239-266). New York: Oxford University Press.
- Catholicism*. (18. února 2017). Získáno 8. března 2018 z <http://www.religionfacts.com/catholicism>

- Cohen, K. M. (2002). Relationships among childhood sex – atypical behavior, spatial ability , handedness and sexual orientation in men. *Archives of Sexual Behavior*, 31(1), 129 – 143. doi: 10.1023/A:1014043504661.
- Diaz, R. Huebner, D., Russell, S. T., Ryan, C., & Sanchez, J. (2010). Family Acceptance in Adolescence and the Health of LGBT Young Adults. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 23: 205–213. doi:10.1111/j.1744-6171.2010.00246.x.
- Drápal, D. (2013). *Homosexualita v Bibli*. Získáno 8. března 2018 z <http://dandrapal.cz/index.php/cz/duchovni-clanky/58-homosexualita-v-bibli>.
- Dušek J., Holubec L., Lelek L, Poláček F., & Přichystal V. (1947). *Československé trestní zákony platné v zemích české a moravskoslezské*. Praha: PKN Linhart.
- Evangelicalism*. (18. února 2017). Získáno 8. března 2018 z <http://www.religionfacts.com/evangelicalism>.
- Fafejta, M. (2016). *Sexualita a sexuální identita : sociální povaha přirozenosti*. Praha: Portál.
- Graupner, H., & Procházka, I. (nedat.). *Historie právních postojů k homosexualitě*. Získáno 8. března 2018 z <http://zpravodajstvi.ecn.cz/PRIVATE/logos/pravhist.htm>.
- Hartl, P., & Hartlová, H. (2010). *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál.
- Harvey, J. F. (2007). *Same Sex Attraction: Catholic Teaching and Pastoral Practice*, New Haven, CT: Catholic Information Service, Knights of Columbus Supreme Council.
- Helminiak, D. A. (2007). *Co vlastně Bible říká o homosexualitě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.
- Janošová, P. (2000). *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Praha: Karolinum.
- Katechismus katolické církve*. (2002). Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství.
- Kelly, G. F. (2007). *Sexuality today* (9.vyd.). New York: McGraw – Hill Higher Education.
- Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., Martin, C E., & Gebhard, P. H. (1953). *Sexual behavior in the human female*. Philadelphia: W. B. Saunders Company.
- Kvintová, J., Sigmund, M., & Šafář, M. (2014). *Vybrané kapitoly z manažerské psychologie*. Získáno 9. března 2018 z <https://publi.cz/books/171/Cover.html>.
- Laun, A. (Ed.). (2003). *Homosexualita z katolického pohledu*. Olomouc: Matice Cyrilometodějská.
- Lazarus, R. S. (1993). From psychological stress to emotion: A history of changing outlooks. *Annual Review of Psychology*, 44, 1-21.

- Lazarus, R. S. (1994). Psychological stress in the workplace. In Parewé P. L., Cranall, R. (Eds.), *Occupational stress: A handbook*. Washington. D. C.: Taylor & Francis, 3-14.
- Logos. (nedat.). *Logos ČR: LGBT křesťané a křesťanky*. Získáno 9. března 2018 z <http://www.logoscr.cz/o-nas>.
- McKinney, J. (říjen, 2008). *A Bible Study – What The Bible Really Says About Homosexuality*. Získáno 8. března 2018 z <http://www.pullen.org/wp-content/uploads/2013/06/bible-and-homosexuality.pdf>
- Mahaffy, K. A. (1996). Cognitive Dissonance and Its Resolution: A Study of Lesbian Christians. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 35(4): 392-402. doi: 10.2307/1386414.
- Malinová, G. (Ed.). (2006). *Problematika homosexuálních vztahů*. Praha: Českobratrská církev evangelická.
- Martinek, M., Doležel, J., Kaplánek, M., Křišťan, A., & Opatrný, M. (2010). *Praktická teologie pro sociální pracovníky* (2. vyd.). Praha: Jabok.
- Mevesová, Ch. (2003). Kongres o homosexualitě. In A. Laun (Ed.), *Homosexualita z katolického pohledu*. (21-32). Olomouc: Matice cyrilometodějská.
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing.
- O'Leary, D. (2003). Homosexuální náklonnost „SSAD“: Zpráva z USA. In A. Laun (Ed.), *Homosexualita z katolického pohledu*. (35-55). Olomouc: Matice cyrilometodějská.
- Ouellette C., S., & Rodriguez E., M. (2000). Gay and Lesbian Christians: Homosexual and Religious Identity Integration in the Members and Participants of a Gay-Positive Church, *Journal for the Scientific Study of Religion*, 39(3), 333-347.
- Parker, R. G., & Aggleton, P. (2007). *Culture, society and sexuality: A reader*. London: Routledge.
- Paulík, K. (2017). *Psychologie lidské odolnosti* (2.vyd.). Praha: Grada.
- Pechová, O (2011). *Psychologie náboženství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Pelcák, S. (2013). *Osobnostní nezdolnost a zdraví*. Hradec králové: Gaudeamus.
- Piumatti, G. (2017). A Mediation Model Explaining the Connection Between Religiosity and Anti-Homosexual Attitudes in Italy: The Effects of Male Role Endorsement and Homosexual Stereotyping, *Journal of Homosexuality*, 64(14), 1961-1977, doi: 10.1080/00918369.2017.1289005.

Protestantism. (18. února 2017). Získáno 8. března 2018 z <http://www.religionfacts.com/protestantism>.

Putna, M. C. (2012). *Křesťanství a homosexualita: pokusy o integraci*. Praha: Torst.

Sanders, G., & Wright, M. (1997). Sexual orientation differences in cerebral asymmetry and in the performance of sexually dimorphic cognitive and motor tasks. *Archives of Sexual Behavior*, 26(5), 463-480.

Stott, J. R. W. (2000). *Homosexuální partnerství?: (křesťanský příspěvek k současné debatě)*. Praha: Návrat domů.

Van den Aardweg, G. J. M. (2003). Terapie homosexuality: Zkušenosti, efekty, doporučení. In A. Laun (Ed.), *Homosexualita z katolického pohledu*. (61-79). Olomouc: Matice cyrilometodějská.

Weiss, P., Brichcín, S., Čepická, B., Čepický, P., Fifková, H., Hanuš, M., ...Žourková, A. (2010). *Sexuologie*. Praha: Grada.

Whitehead, A. L. (2013). Religious Organizations and Homosexuality: The Acceptance of Gays and Lesbians in American Congregations. *Review of Religious Research*, 55(2), 297-317. doi: 10.1007/s13644-012-0066-1.

PŘÍLOHY

Příloha 1: Český a cizojazyčný abstrakt bakalářské práce

ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Sociální přijetí homosexuálních křesťanů

Autor práce: Kristýna Kafuňková

Vedoucí práce: PhDr. Olga Pechová, Ph.D.

Počet stran a znaků: 68 stran, 103 273 znaků

Počet příloh: 3

Počet titulů použité literatury: 50

Abstrakt (800 – 1200 zn.): 1 172 znaků

Klíčová slova: homosexualita, křesťanství, sociální přijetí, coping, pastorec

Bakalářská diplomová práce se zabývá problematikou sociálního přijetí homosexuálních křesťanů. V teoretické části pojednává o lidské sexualitě, křesťanství, sociálním přijetí homosexuálně orientovaných, copingu a pastoreci. Studie je pojata kvalitativně. Cílem výzkumu je porovnat podoby přijetí v sociálních skupinách a popsat strategie pro vyrovnávání se se sociálním nepřijetím. Výzkumné otázky se snaží zjistit jaké podoby měla akceptace v různých sociálních skupinách, ve kterých z těchto kruhů je jejich odlišná orientace akceptována a ve kterých se objevují největší problémy s akceptací, co pomáhá k akceptaci jednotlivých členů a jaké jsou strategie pro vyrovnání se se sociálním nepřijetím.

Vzorek má šest respondentů. Sběr dat proběhl metodou polostrukturovaného interview. Data jsou poté vyhodnocena metodou zakotvené teorie. Obecně bezprostředně přijali respondenty jejich přátelé, případně vrstevníci. Nejvíce problémů se potom vyskytuje mezi členy církve, případně kněžími. Jedním z významných faktorů, který napomáhal přijetí byl věk, kdy mladší lidé přijali orientaci respondentů snáze. Jako velice významnou copingovou strategií se ukazuje sociální opora.

ABSTRACT OF THESIS

Title: Social acceptance of Christian homosexuals

Author: Kristýna Kafuňková

Supervisor: PhDr. Olga Pechová, Ph.D.

Number of pages and characters: 68 pages, 103 273 characters

Number of appendices: 3

Number of references: 50

Abstract (800 – 1200 characters): 1 116 characters

Keywords: homosexuality, Christianity, social acceptance, coping, pastoral care

Bachelor thesis deals with issue of social acceptance of Christian homosexuals. In theoretical part deals with human sexuality, Christianity, social acceptance of homosexuals, coping and pastoral care. Study is conceived qualitatively. Aim of research is to compare forms of acceptance in social groups and to describe coping strategies of social non – acceptance. Research questions try to find out which forms of acceptance appear in different social groups, in which of these groups was their orientation comonly accepted, what helps to accept individual members and what are coping strategies for social non – acceptance.

Research sample has six respondents. As a research method was used semistructured interview. Data was evaluated by grounded theory. Immediately accepted respondents their friends eventually their peers. Most problems occur between members of church eventually priests. One of important factors, which helped to accept homosexual orientation was age of people, when younger people accepted orientation of respondents easier. Social support appears as a very important coping strategie.

Příloha 2: Informovaný souhlas

Potvrzuji, že jsem se dobrovolně rozhodl/a pro účast ve výzkumu na téma „Sociální přijetí homosexuálních křesťanů“, realizovaném v rámci bakalářské práce Kristýny Kafuňkové. Jedná se o kvalitativní výzkum za použití polostrukturovaného rozhovoru nahrávaného na diktafon. Tyto nahrávky budou vyhodnoceny pro účely výzkumu a následně bude jejich zvukový záznam smazán. Jsem si vědom/a toho, že informace mnou poskytnuté mohou být použity v rámci této práce a souhlasím s jejich citací. Veškeré údaje budou zpracovány anonymně a v souladu se Zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů.

V..... dne.....

podpis.....